

Česká zemědělská
univerzita v Praze

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v.v.i.

Vliv druhového složení porostů na vlastnosti lesních půd ve vztahu k potenciální přirozené vegetaci

The effect of tree species composition on forest soil properties in relation to potential natural vegetation

Luboš Borůvka¹, Lenka Pavlů¹, Radim Vašát¹, Vít Šrámek², Kateřina
Neudertová Hellebrandová², Věra Fadrhonsová², Karel Němeček¹

¹*Katedra pedologie a ochrany půd, Česká zemědělská univerzita v Praze*

*Department of Soil Science and Soil Protection, Czech University of Life Sciences Prague,
Czech Republic, e-mail: boruvka@af.czu.cz*

²*Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti
Forestry and Game Management Research Institute,
Jíloviště-Strnady, Czech Republic*

Most

17.–19. 9. 2025

Pedologické dny 2025
Antropogenně ovlivněné půdy

Úvod / Introduction

- ❑ **Změna druhové skladby dřevin v lesních porostech je jedním z nejvýznamnějších zásahů lidské činnosti do chování lesních ekosystémů, který následně vede ke změnám půdních vlastností.**
- ❑ **Changing the tree species composition in forest stands is one of the most significant human interventions in the behaviour of forest ecosystems, which subsequently leads to changes in soil properties.**

Úvod / Introduction

- ❑ **Potenciálně přirozená vegetace (PPV)** je ekologický koncept, který popisuje **sukcesně stabilizovanou vegetaci**, jež by se na daném území vyvinula v závislosti na ekologických a klimatických podmínkách v případě, že **by do vývoje nezasahoval člověk**.
- ❑ **Potentially natural vegetation (PNV)** is an ecological concept that describes **the successionally stabilized vegetation** that would develop in a given area depending on ecological and climatic conditions if there were **no human intervention**.

Cíle / Objectives

- ❑ **Porovnat půdní vlastnosti**
  - **mezi** jednotlivými **třídami** nebo skupinami tříd **PPV**
  - pod lesy s **různým druhovým složením** v jednotlivých **třídách** nebo skupinách tříd **PPV**
- ❑ **To compare soil properties:**
  - **between** different **PNV** classes or groups of classes
  - under forests with **different tree species composition** in individual **PNV** classes or groups classes

Metodika / Methodology

Agregovaná databáze vlastností lesních půd (> 8000 lokalit)

Aggregated database of forest soil properties (> 8,000 sites)

- Národní inventarizace lesů / National Forest Inventory (ÚHÚL)
- Lesnická typologie / Forest typology (ÚHÚL)
- Průzkum lesních půd / Forest soil monitoring (ÚKZÚZ)
- ICP Forest, BioSoil (VÚLHM)

☐ **Tři vrstvy**, standardizované hloubky / **Three layers**, standardized depths:

- **F+H** - organické nadložní horizonty / organic horizons (forest floor)
- **0-30 cm**
- **30-80 cm**

☐ **Období / period 2000-2020**

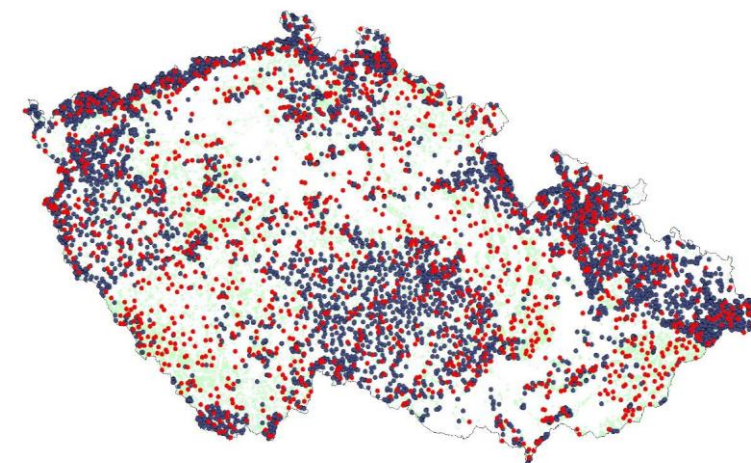
☐ **Půdní vlastnosti / Soil properties:**

- pH, V / BS, zásoba organického uhlíku / SOC stock
- (C/N, přístupné živiny / available nutrients aj./etc.)

CORINE Land Use

- Jehličnaté / coniferous
- Listnaté / broad-leaved
- Smíšené / mixed
- Přechodná vegetace / transitional vegetation
- Mokřady, bažiny / wetlands, moors
- Vodní plochy / water bodies

0 25 50 100 km

Odběrové lokality
Sampling sites

Druhové složení lesních porostů
Tree species composition

Počet lokalit v jednotlivých třídách PPV

Number of sites in individual PNV classes

<i>Třída</i>	<i>F+H</i>	<i>0-30 cm</i>	<i>30-80 cm</i>
Acidofilní bikové, jedlové, březové a borové doubravy	814	1051	264
Acidofilní bory	13	14	2
Acidofilní bučiny a jedliny	2661	2810	340
Bazifilní perialpinské bory	1	1	-
Dubohabřiny a lipové doubravy	718	1112	240
Klimaxové a podmáčené smrčiny	501	491	34
Květnaté bučiny	1955	2192	303
Květnaté jedliny	3	3	1
Lužní les	103	206	39
Montánní až supramontánní kapradinové smrčiny	5	4	-
Perialpidské bazifilní teplomilné doubravy	4	8	1
Rašeliniště	32	24	-
Subacidofilní středoevropské teplomilné doubravy	16	31	7
Subalpinská a alpinská vegetace	21	20	1
Subkontinentální teplomilné doubravy	2	52	15
Suťové a roklinové lesy	5	5	-
Vegetace antropicky silně narušených stanovišť	2	4	1
Vápnomilné bučiny	1	1	-
<i>Neurčeno</i>	15	20	6
Celkem	6872	8049	1254

Výsledky 1 / Results 1

Porovnání tříd PPV

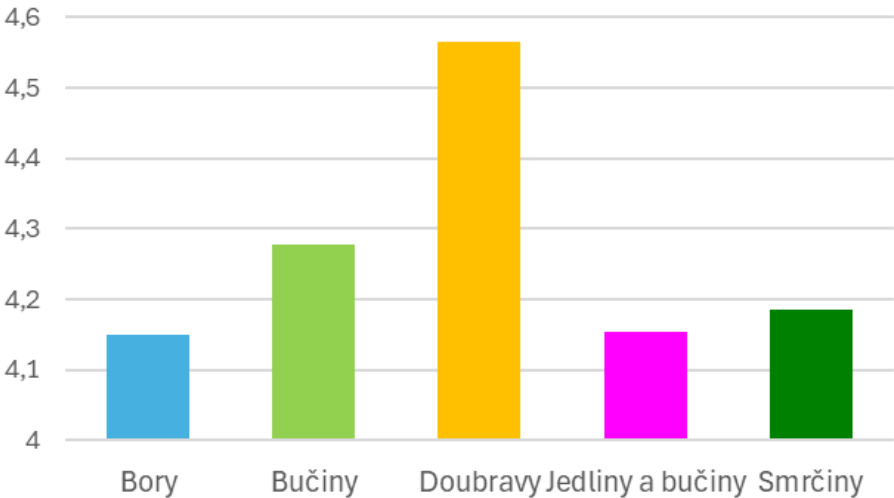
Comparison of PNV classes

Nadložní organické horizonty F+H

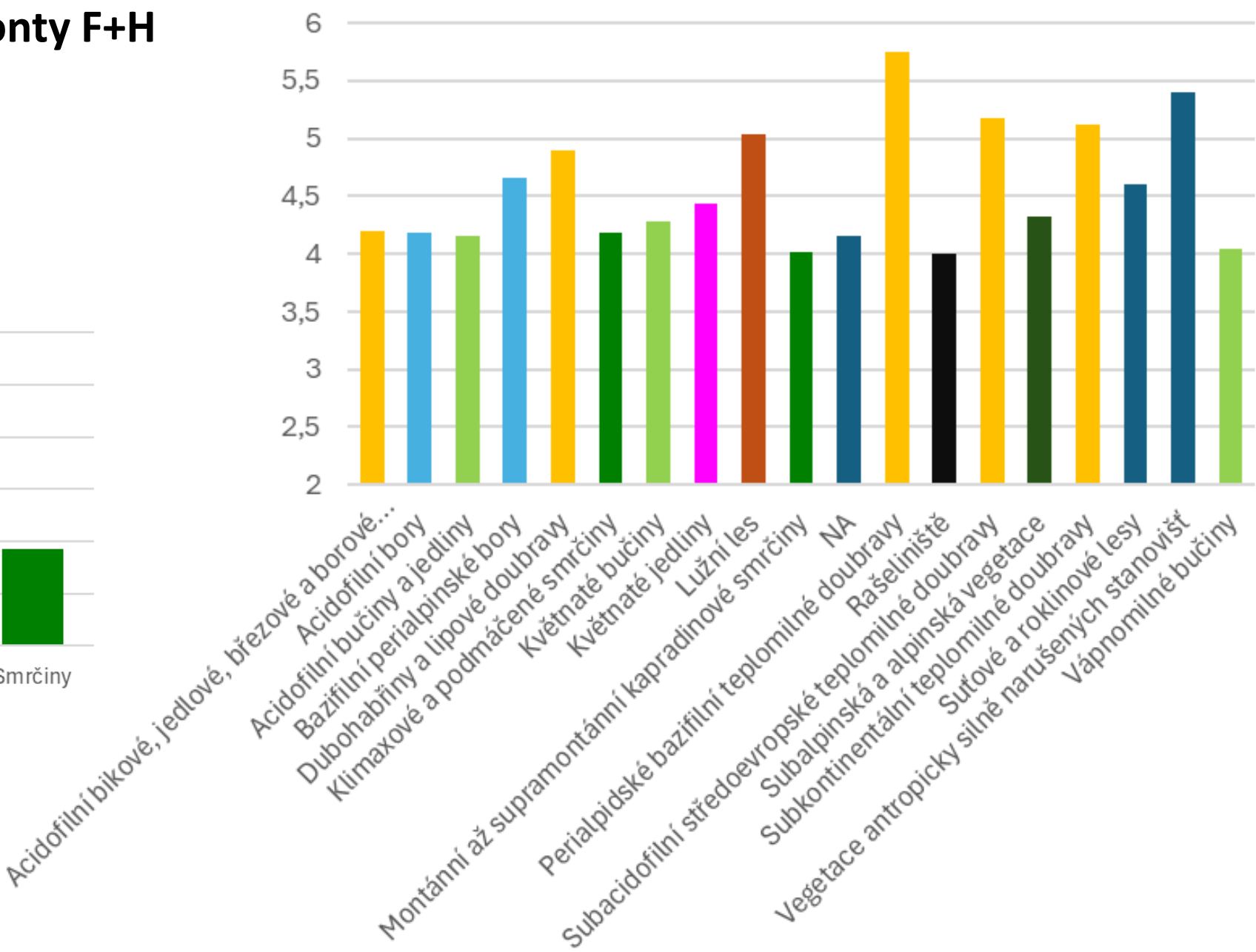
Organic horizons F+H

pH_{H2O}

F+H; pH_{H2O}

F+H; pH_{H2O}

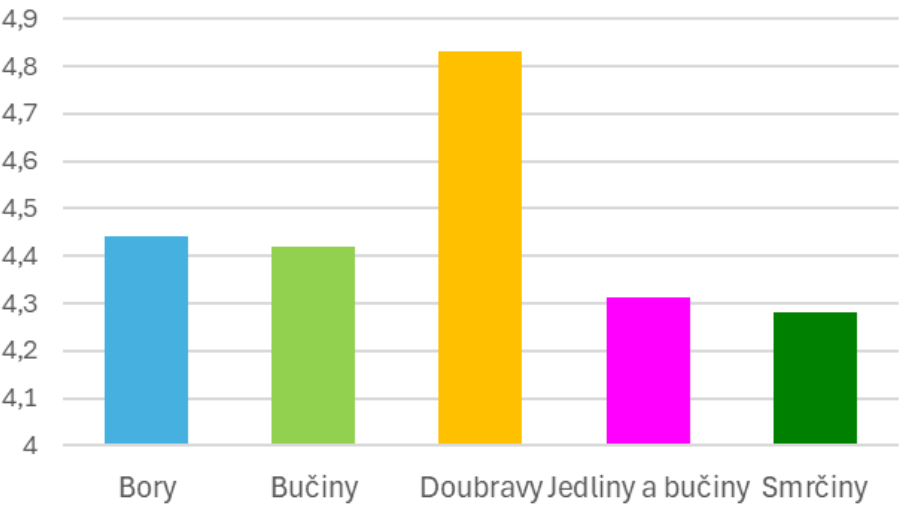

Svrchní minerální horizonty 0-30 cm

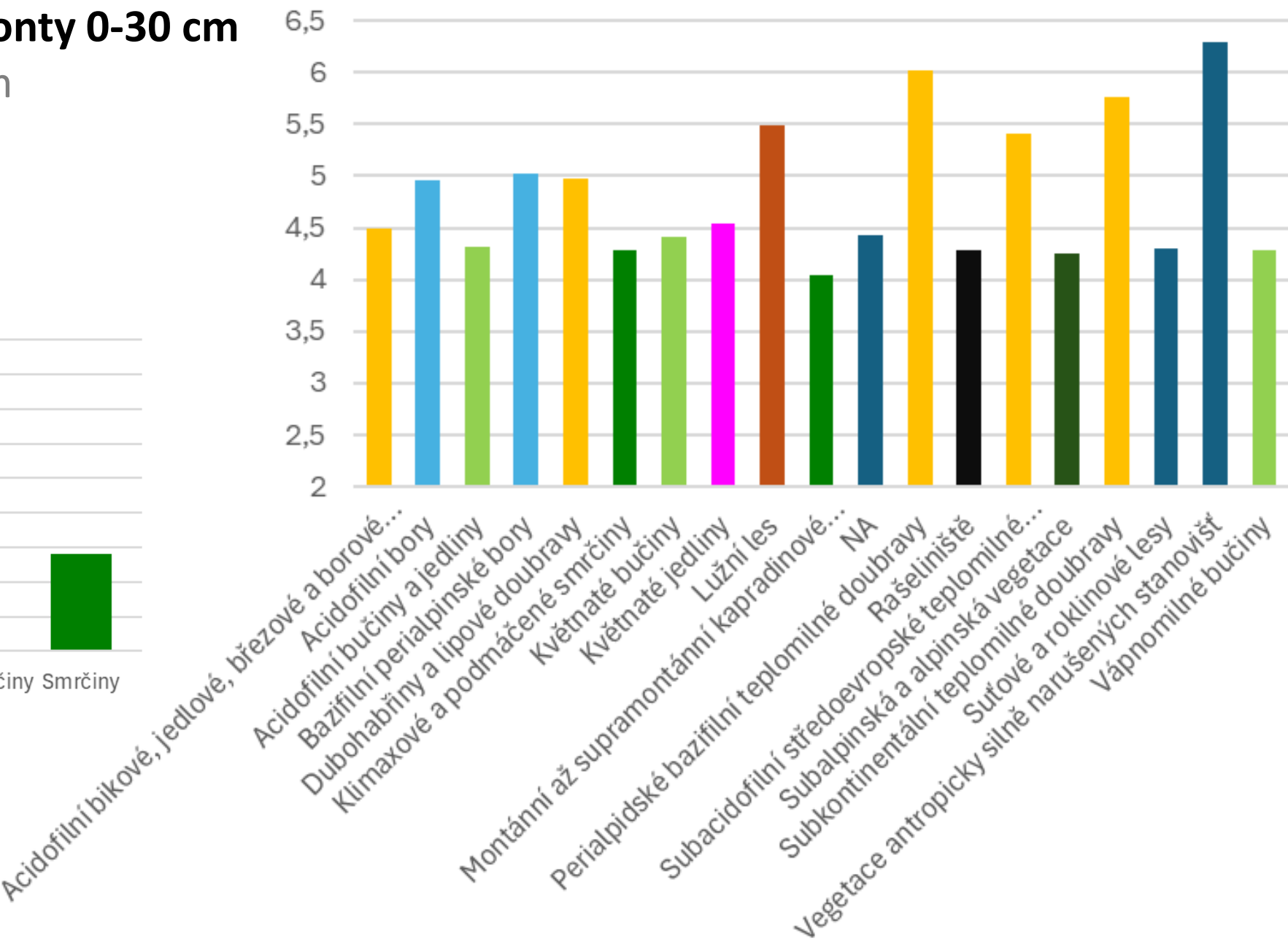
Mineral topsoils 0-30 cm

pH_{H2O}

0-30 cm; pH_{H2O}

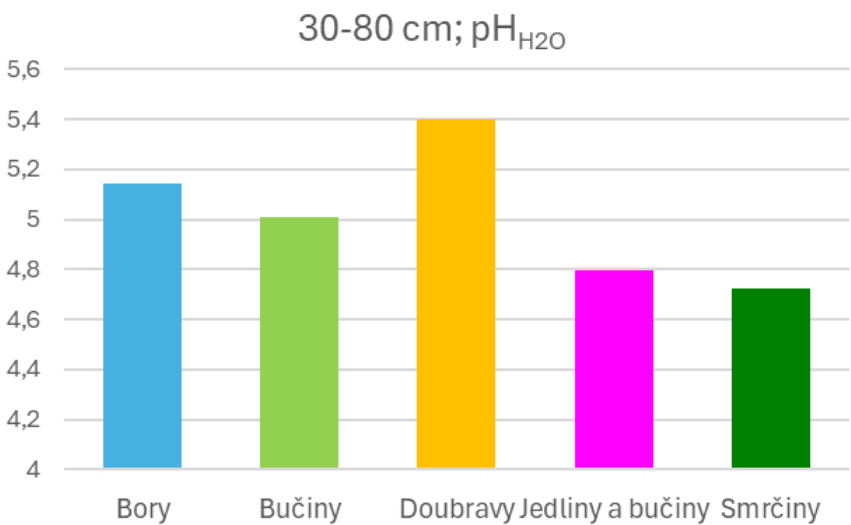
0-30 cm; pH_{H2O}

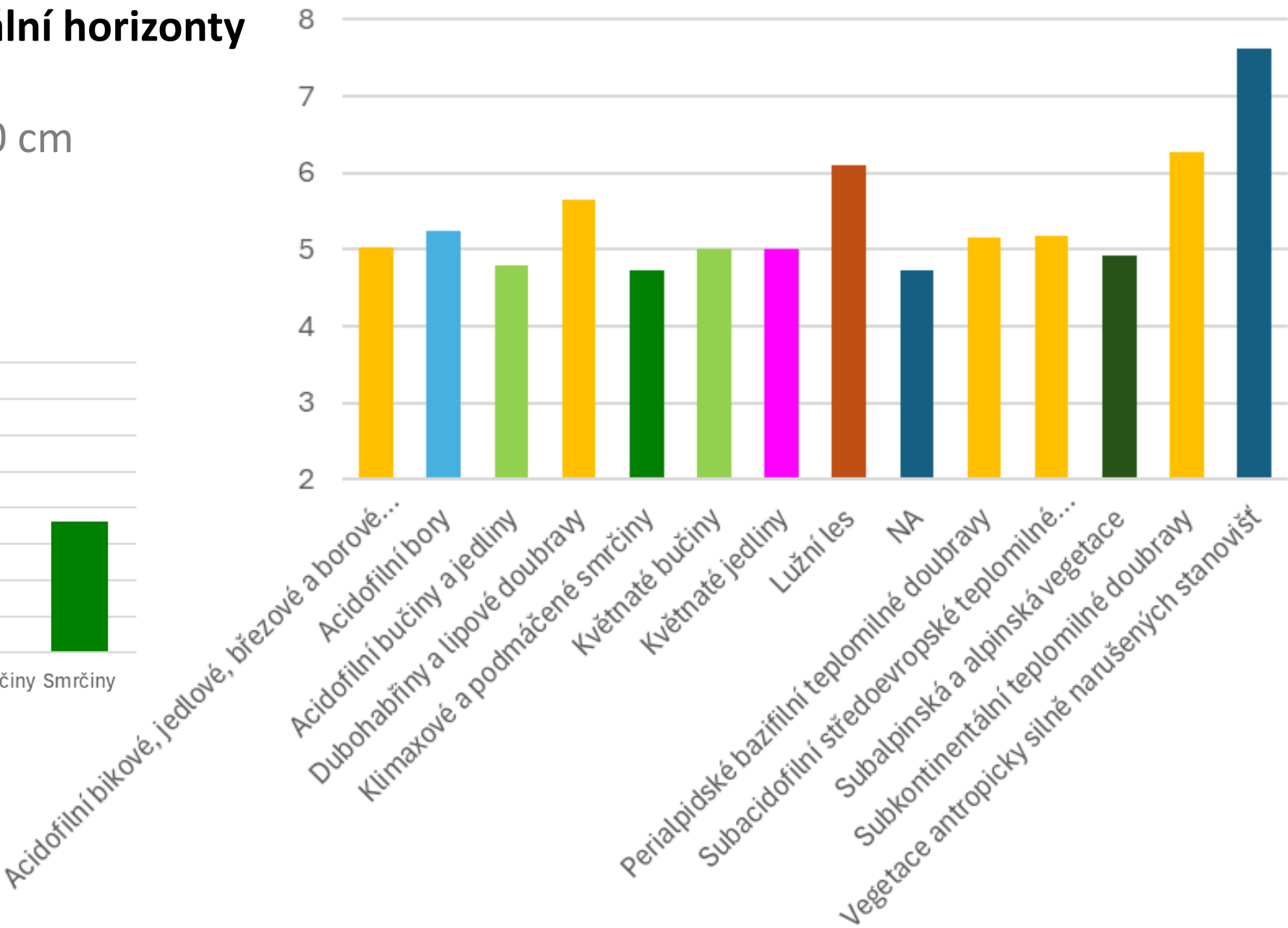
Podpovrchové minerální horizonty 30-80 cm

Mineral subsoils 30-80 cm

pH_{H2O}

30-80 cm; pH_{H2O}

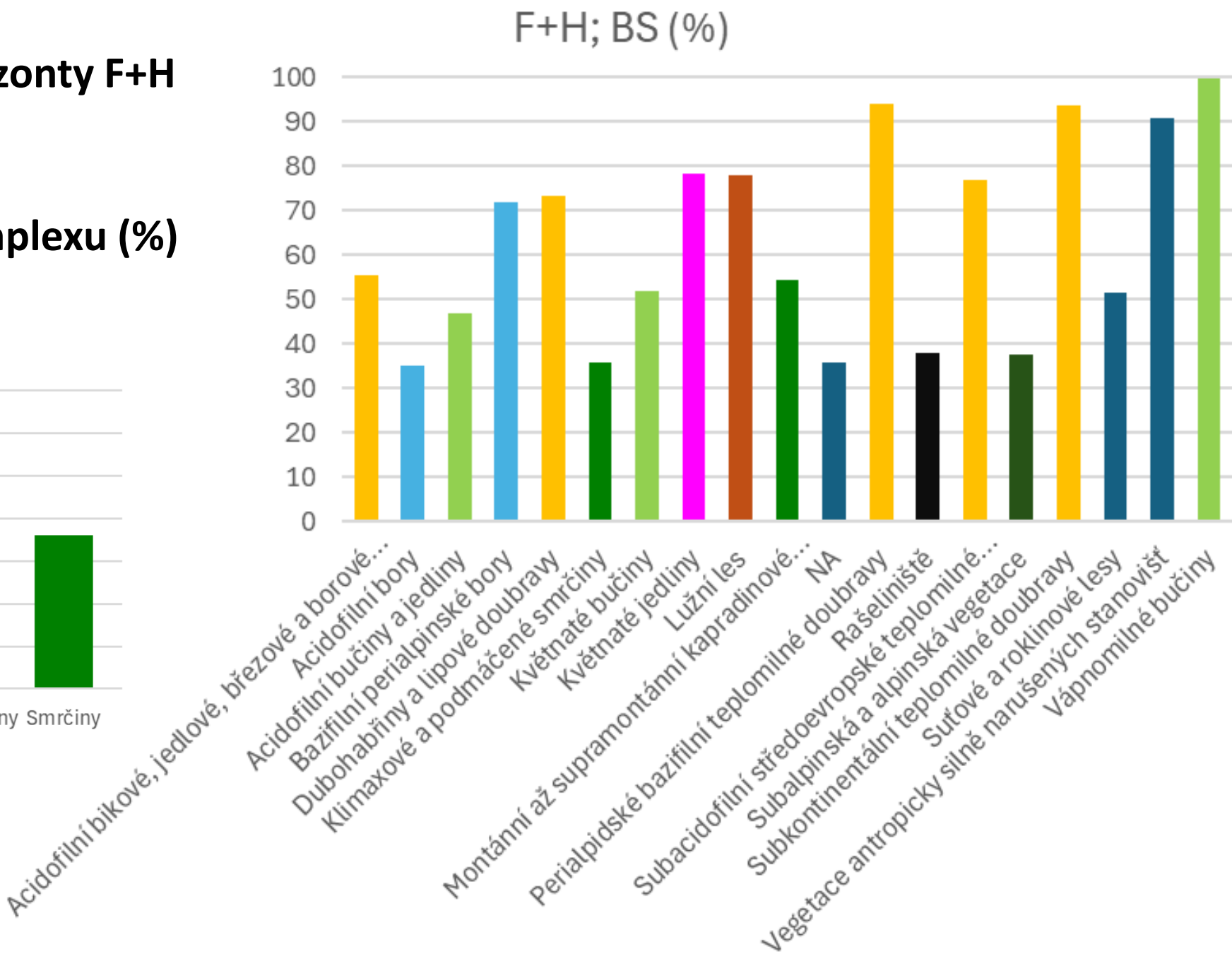
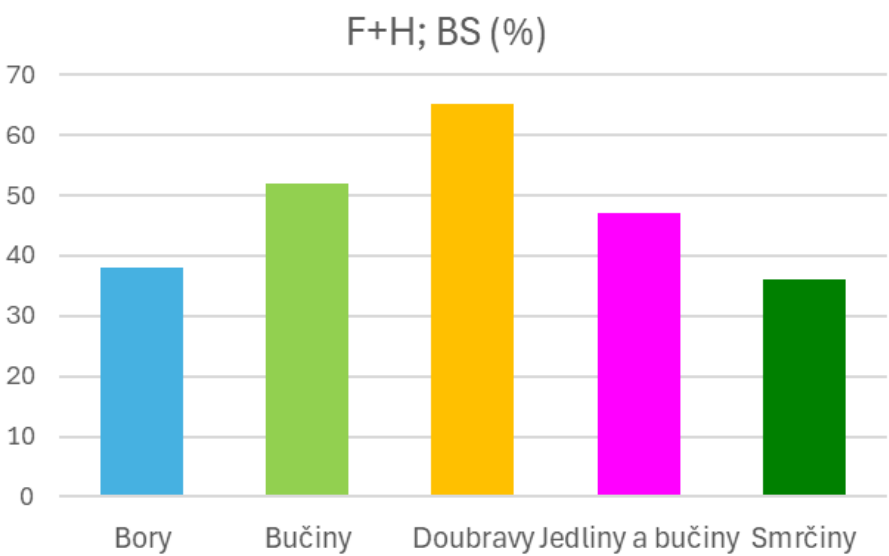

Nadložní organické horizonty F+H

Organic horizons F+H

Nasycení sorpčního komplexu (%)

Base saturation (%)

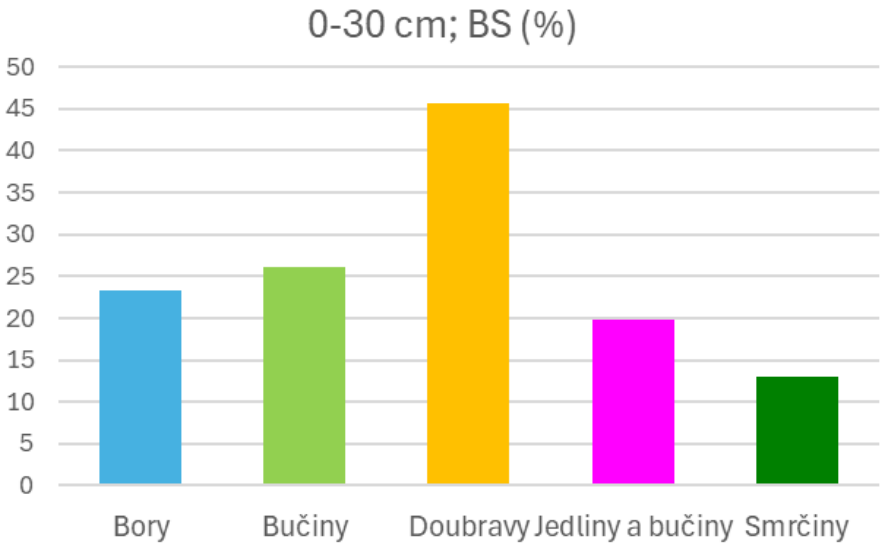

Svrchní minerální horizonty 0-30 cm

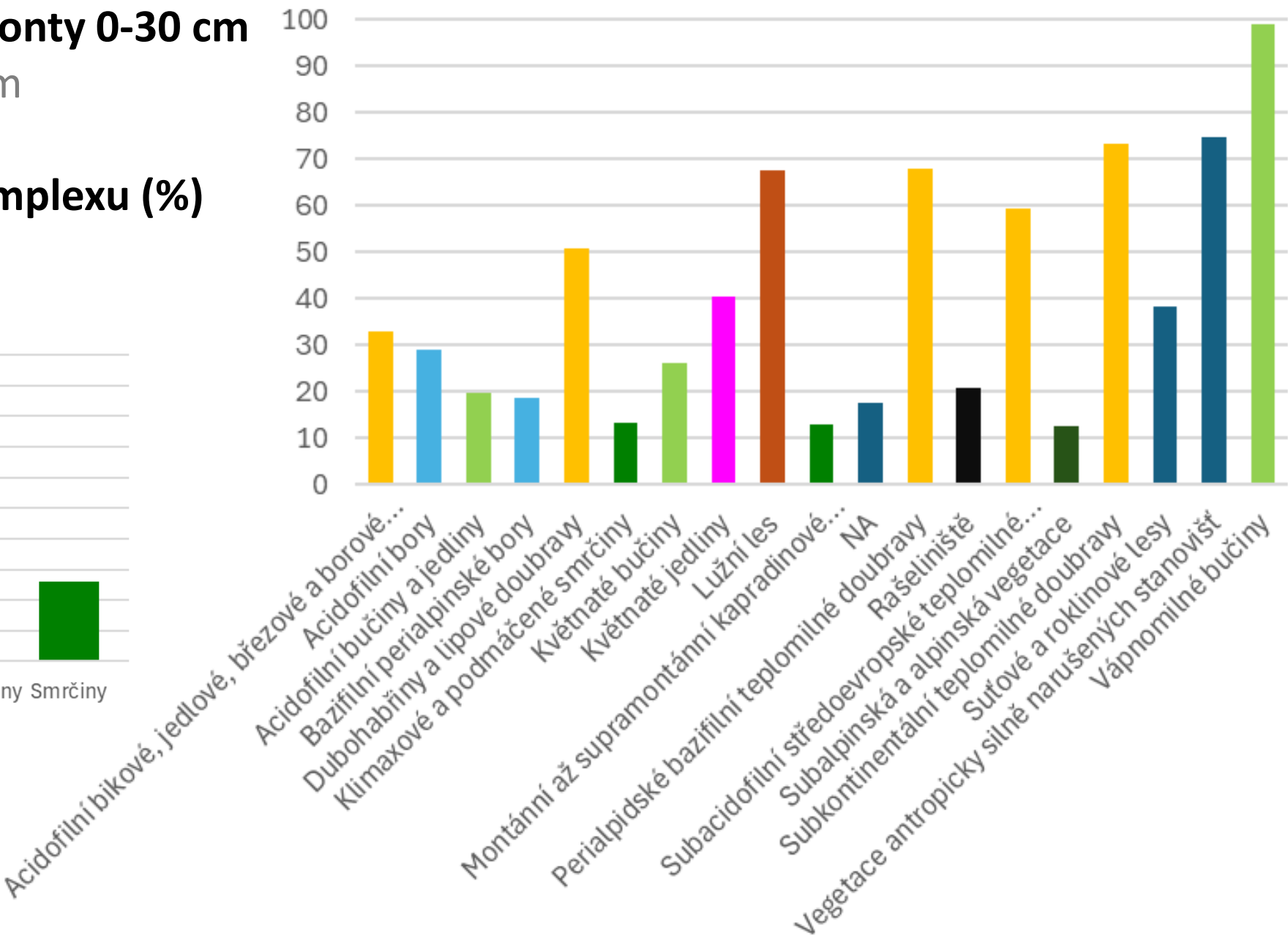
Mineral topsoils 0-30 cm

Nasycení sorpčního komplexu (%)

Base saturation (%)

0-30 cm; BS (%)

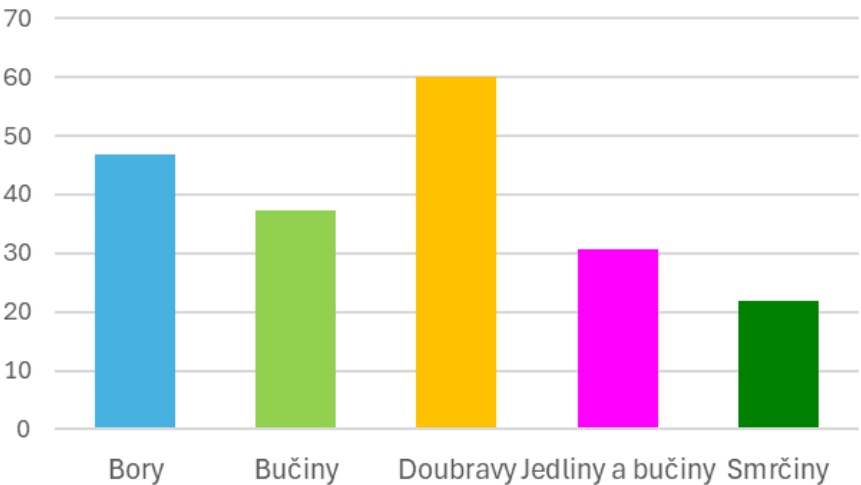

Podpovrchové minerální horizonty 30-80 cm

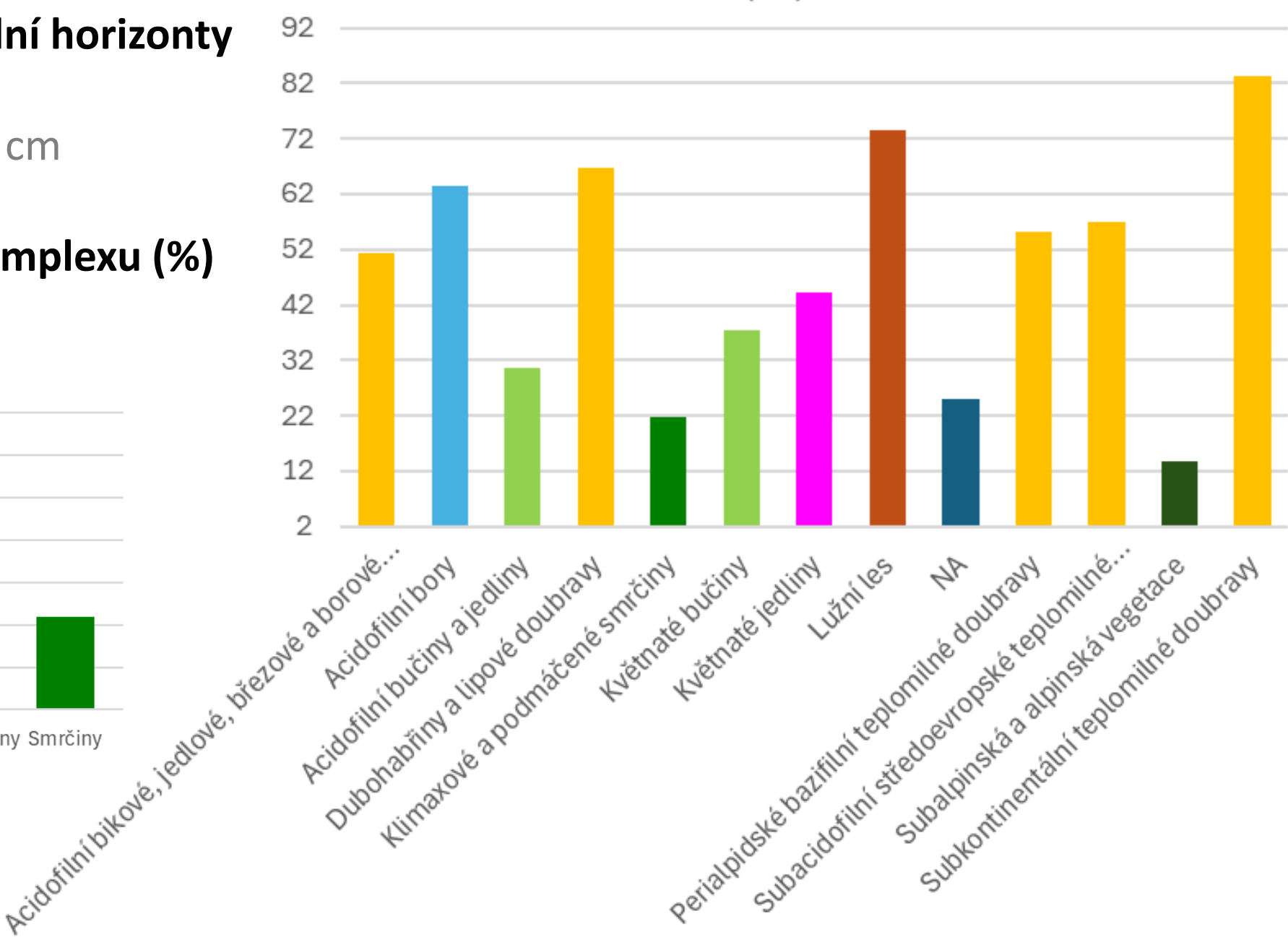
Mineral subsoils 30-80 cm

Nasycení sorpčního komplexu (%) Base saturation (%)

30-80 cm; BS (%)

30-80 cm; BS (%)

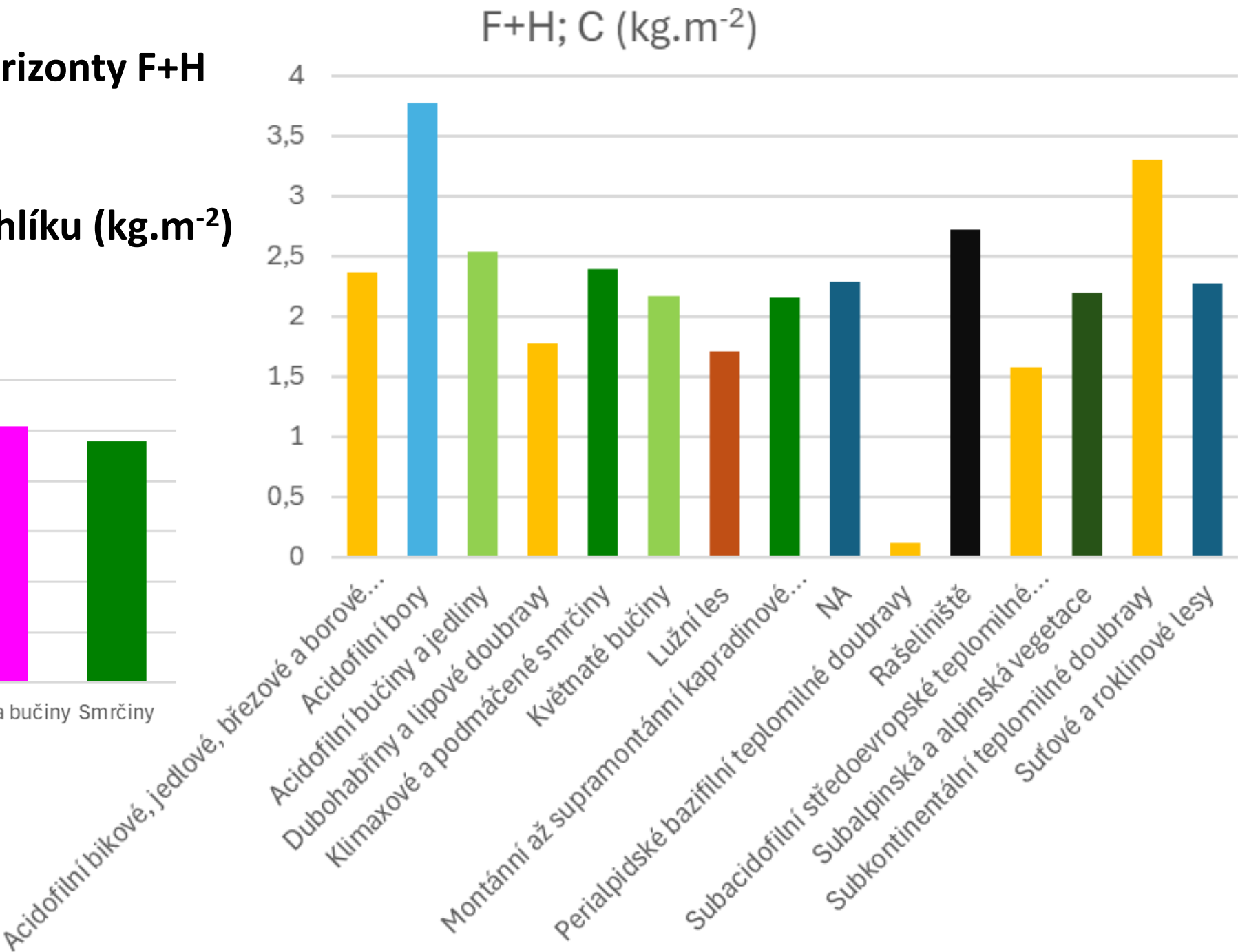
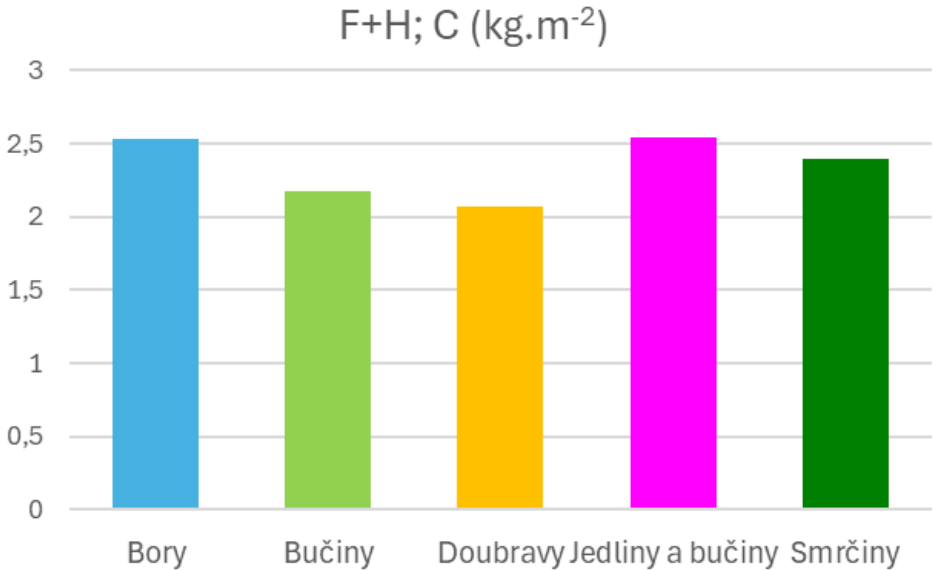

Nadložní organické horizonty F+H

Organic horizons F+H

Zásoba organického uhlíku (kg.m⁻²)

SOC stock (kg m⁻²)

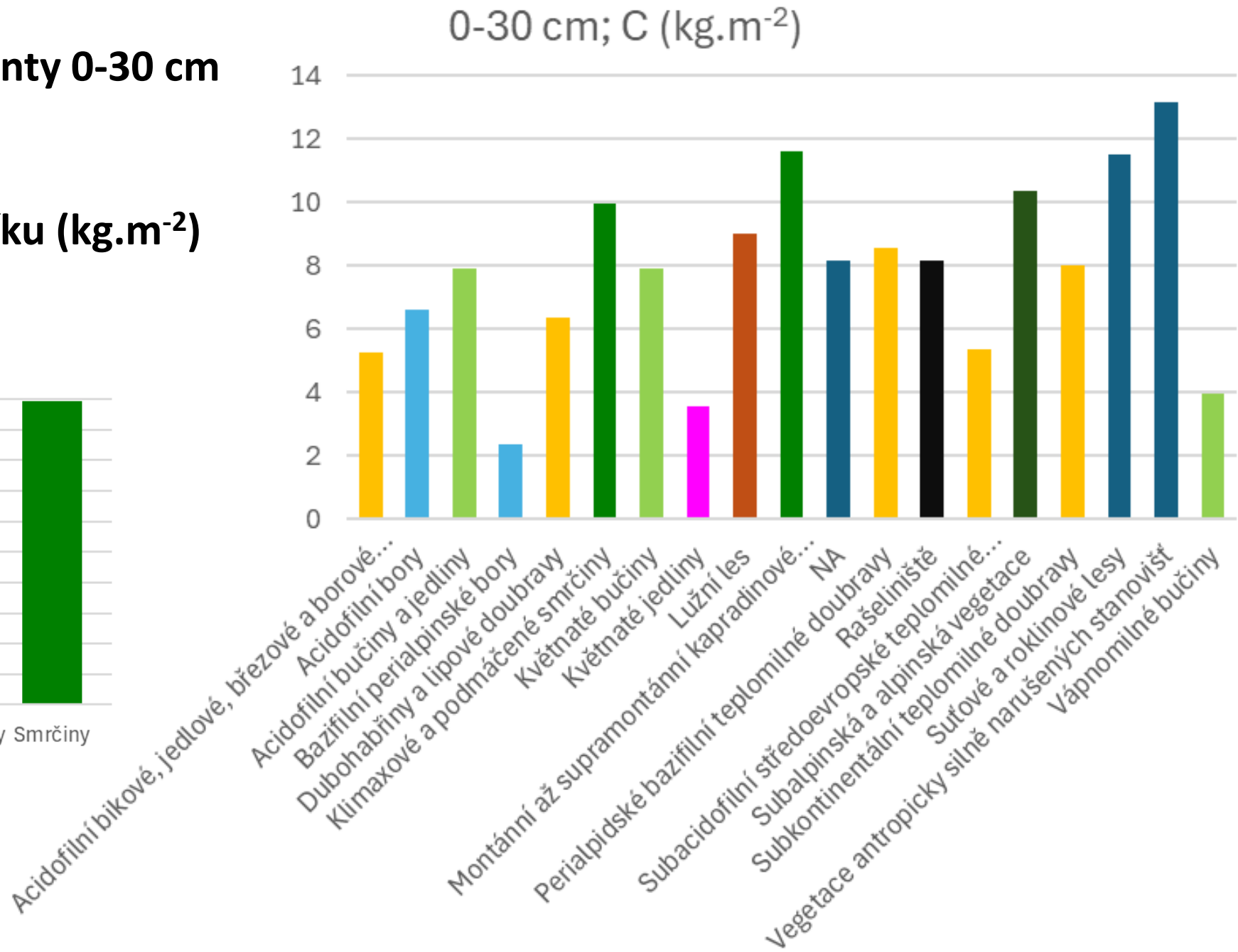
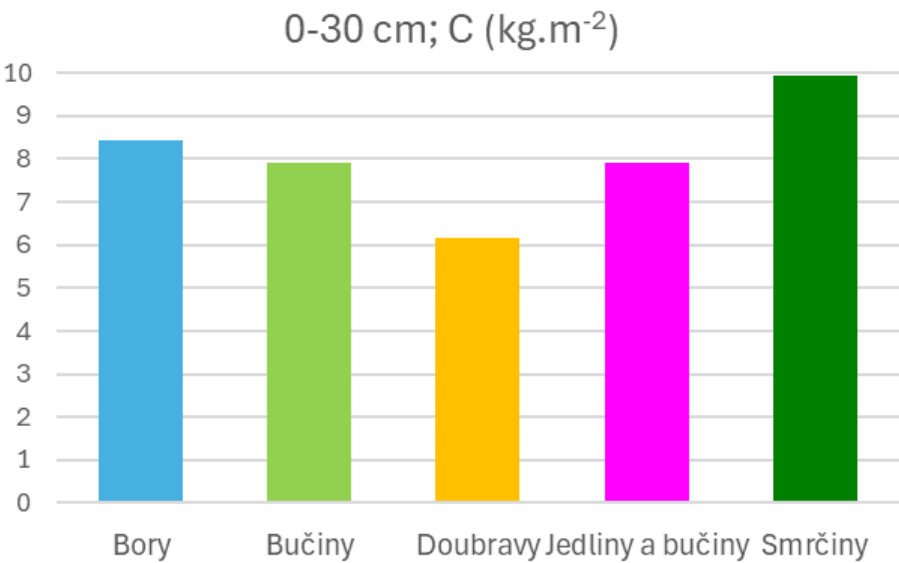

Svrchní minerální horizonty 0-30 cm

Mineral topsoils 0-30 cm

Zásoba organického uhlíku (kg.m⁻²)

SOC stock (kg m⁻²)

Podpovrchové minerální horizonty

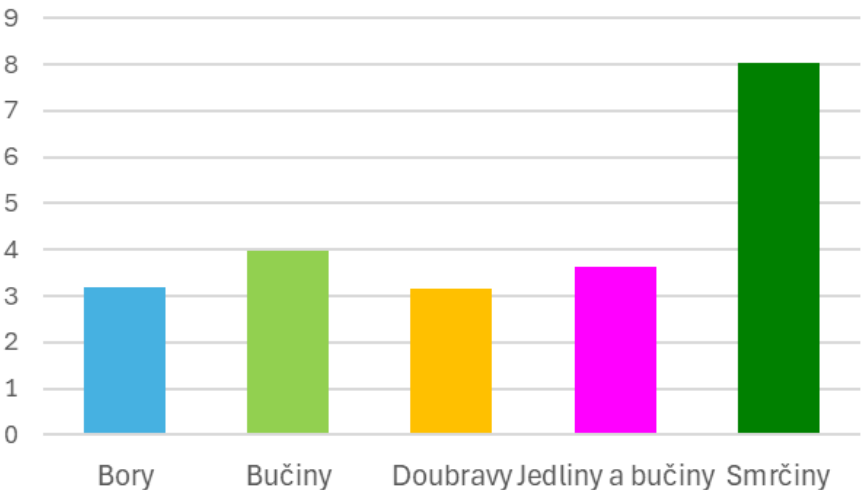
30-80 cm

Mineral subsoils 30-80 cm

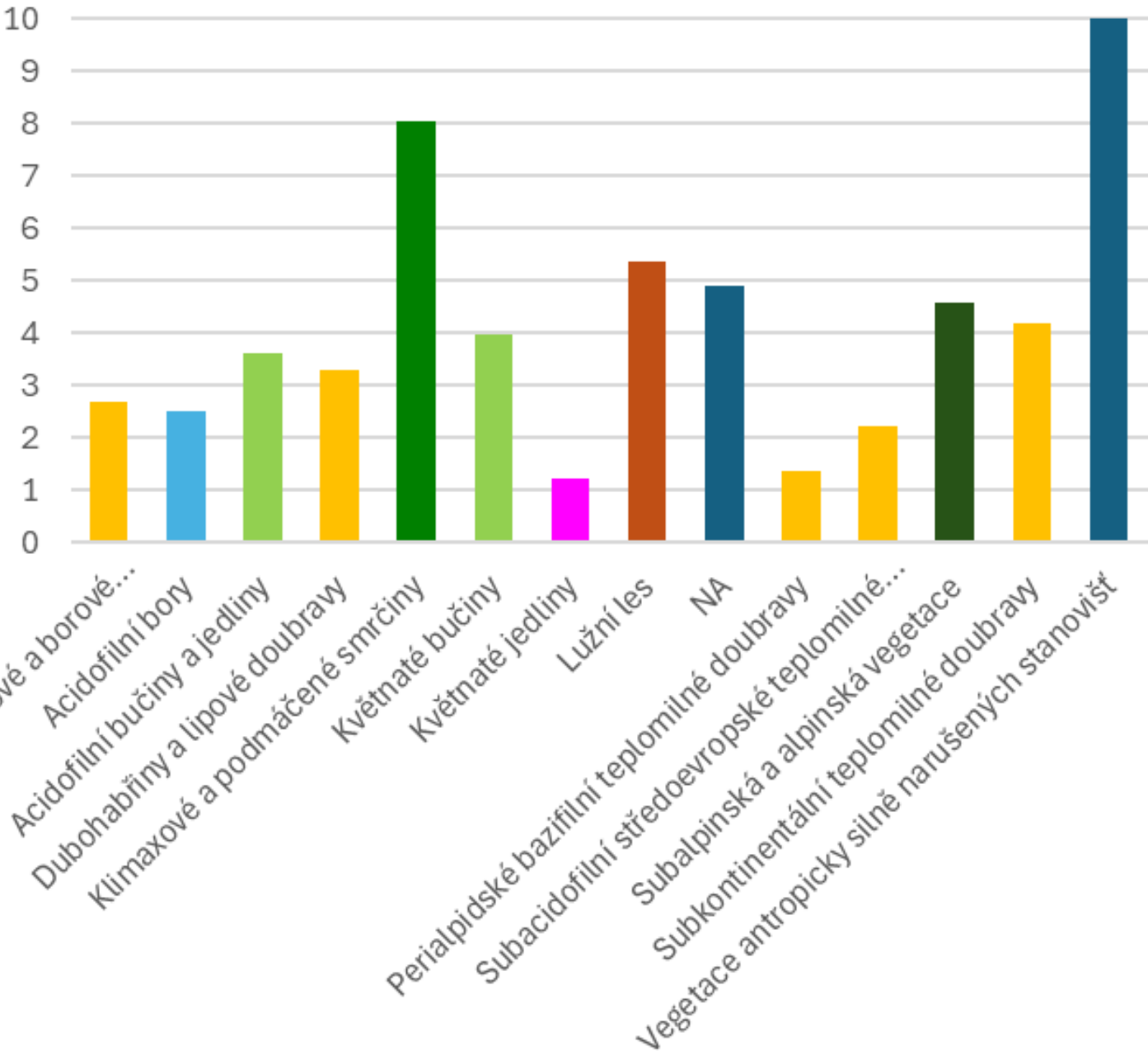
Zásoba organického uhlíku (kg.m⁻²)

SOC stock (kg m⁻²)

30-80 cm; C (kg.m⁻²)

30-80 cm; C (kg,m⁻²)

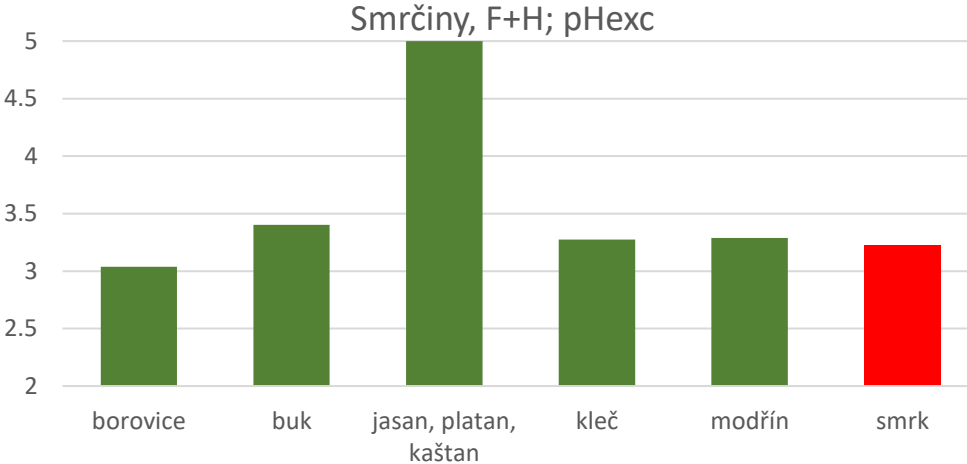
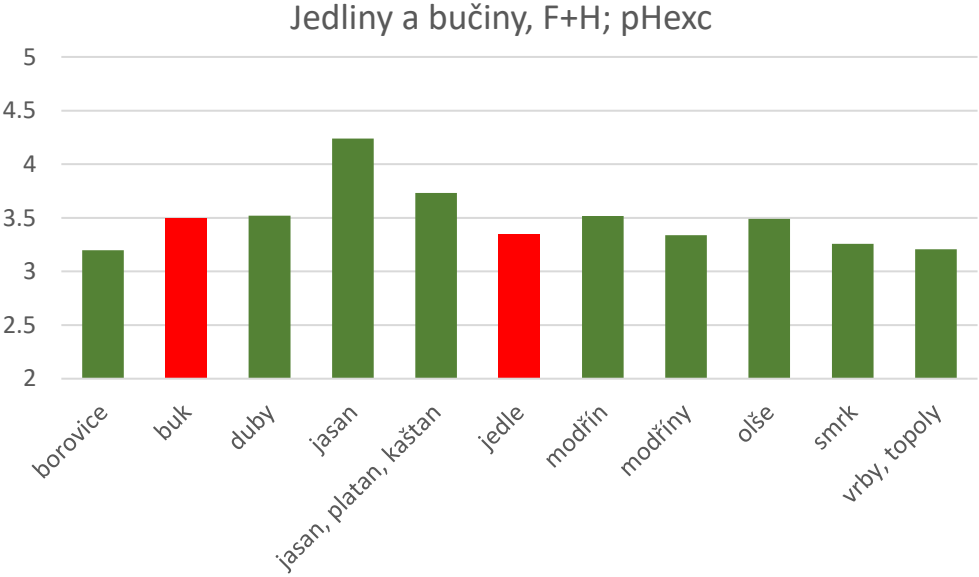
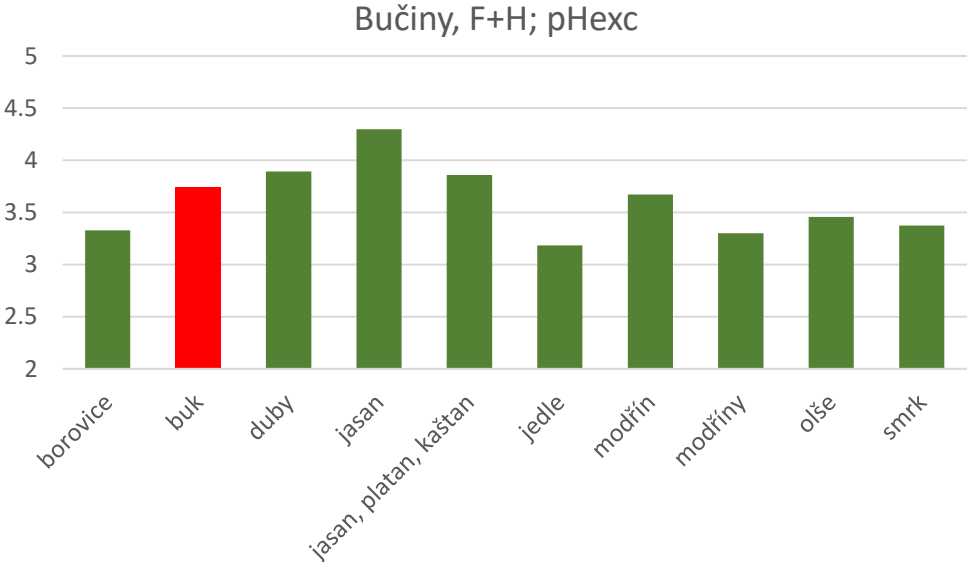
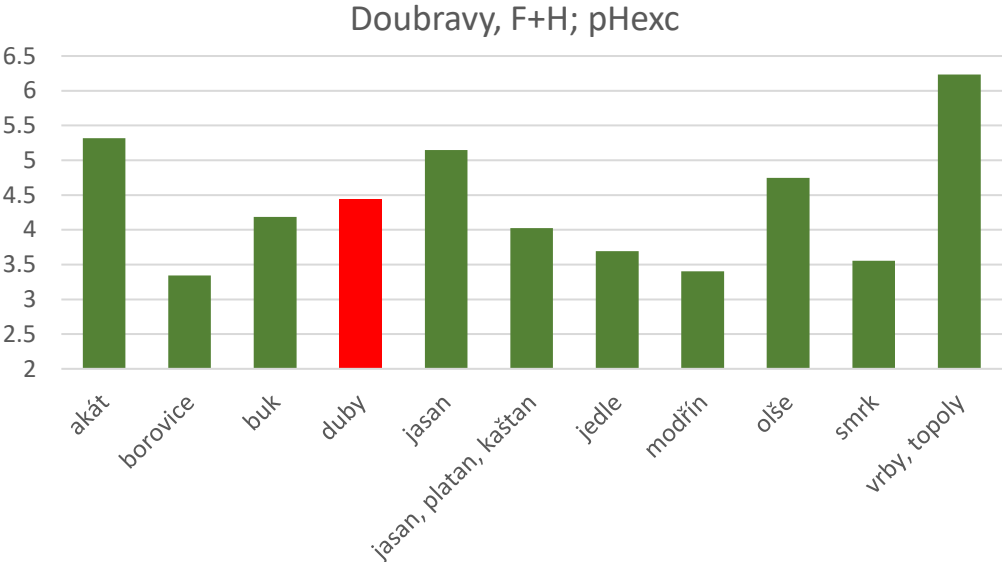
Výsledky 1 / Results 1

**Porovnání různých druhů porostů
v rámci skupin tříd PPV**

**Comparison of different tree species
within PNV class groups**

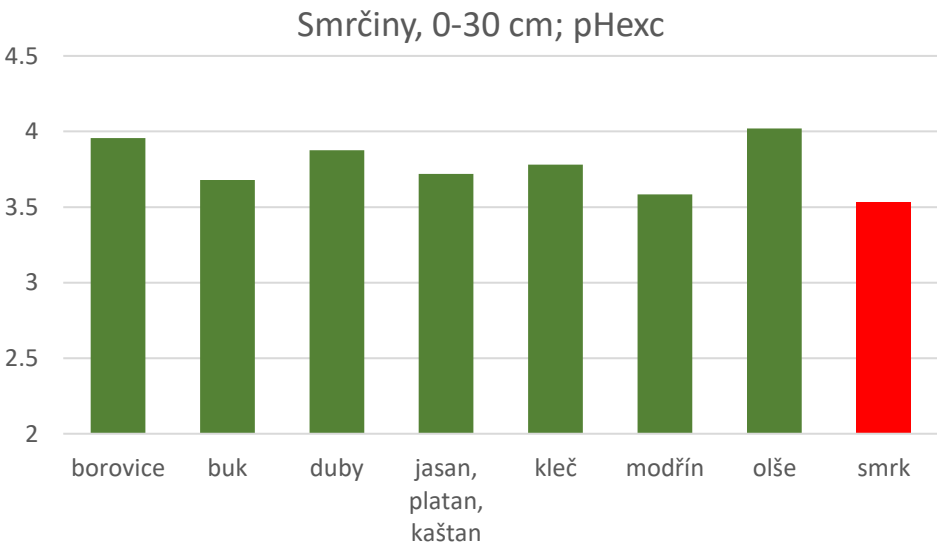
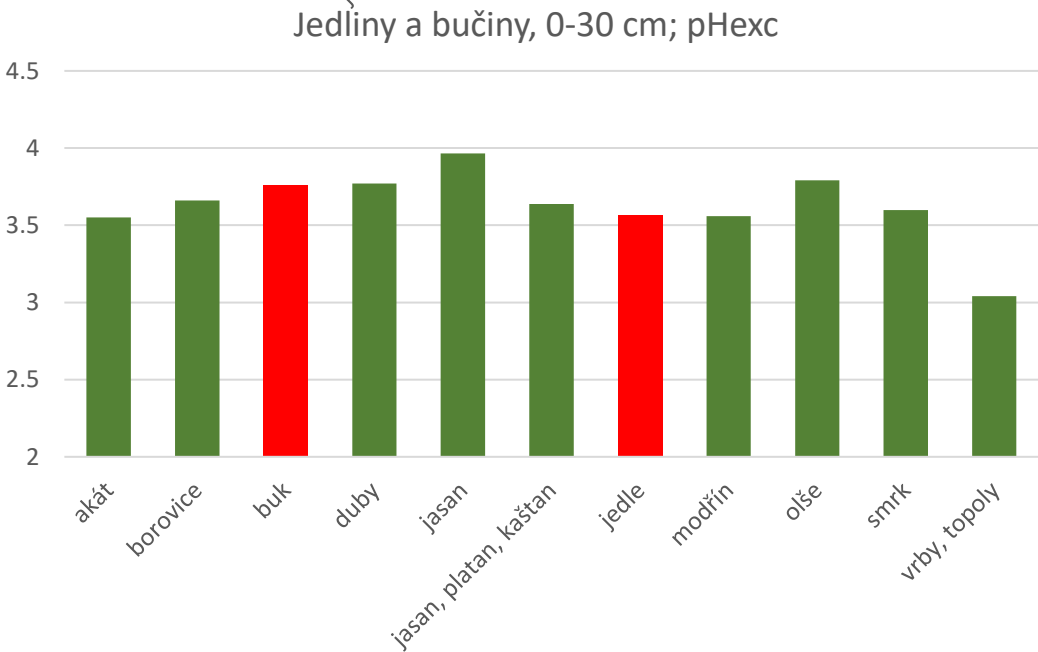
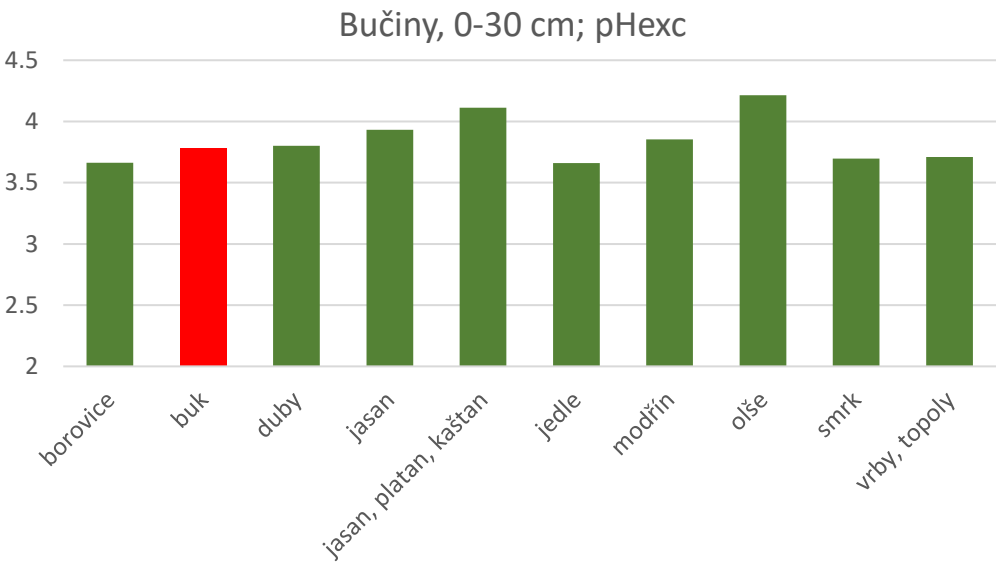
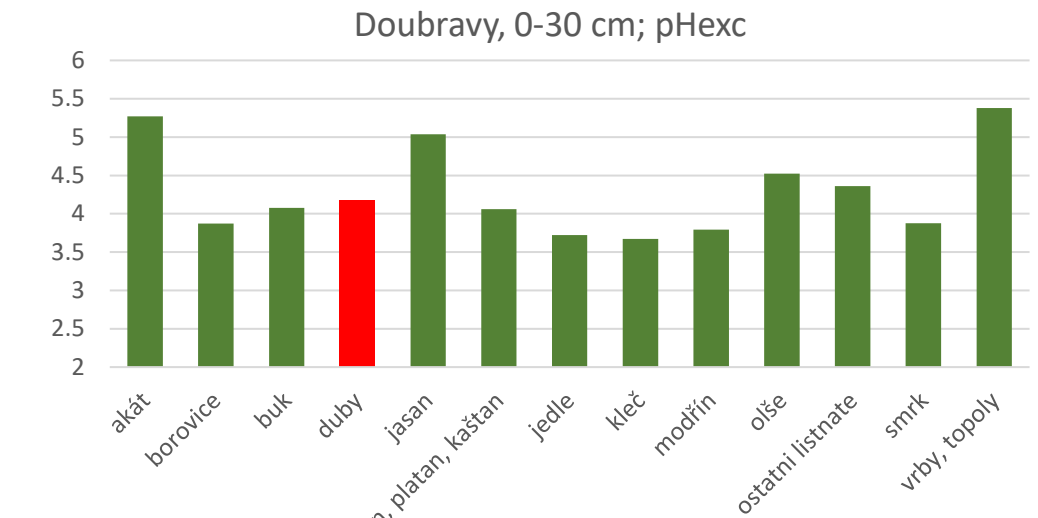
Vliv převažujících dřevin na pH_{exc} v jednotlivých skupinách tříd PPV - F+H

Effect of dominating tree species on pH_{exc} in groups of PNV classes - F+H

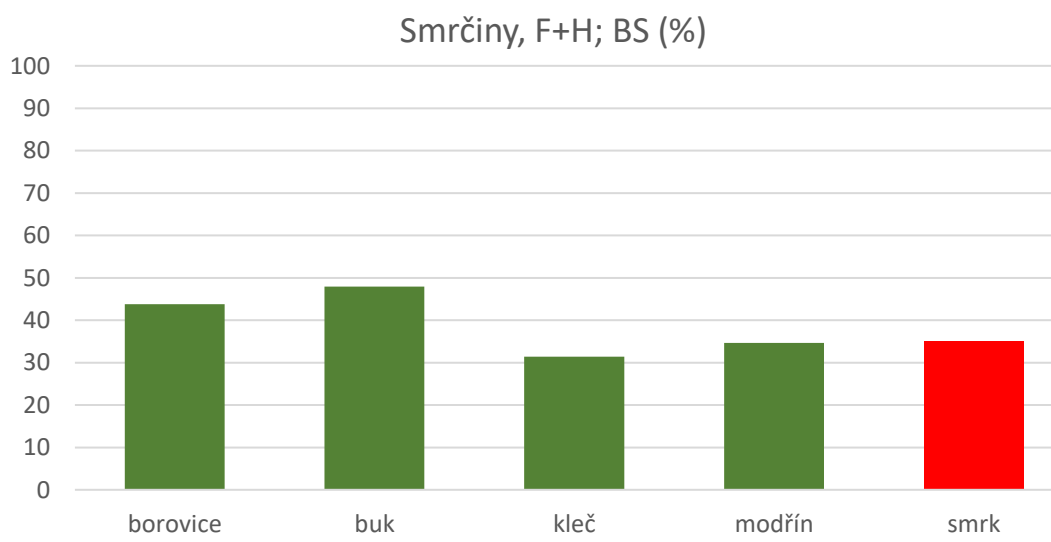
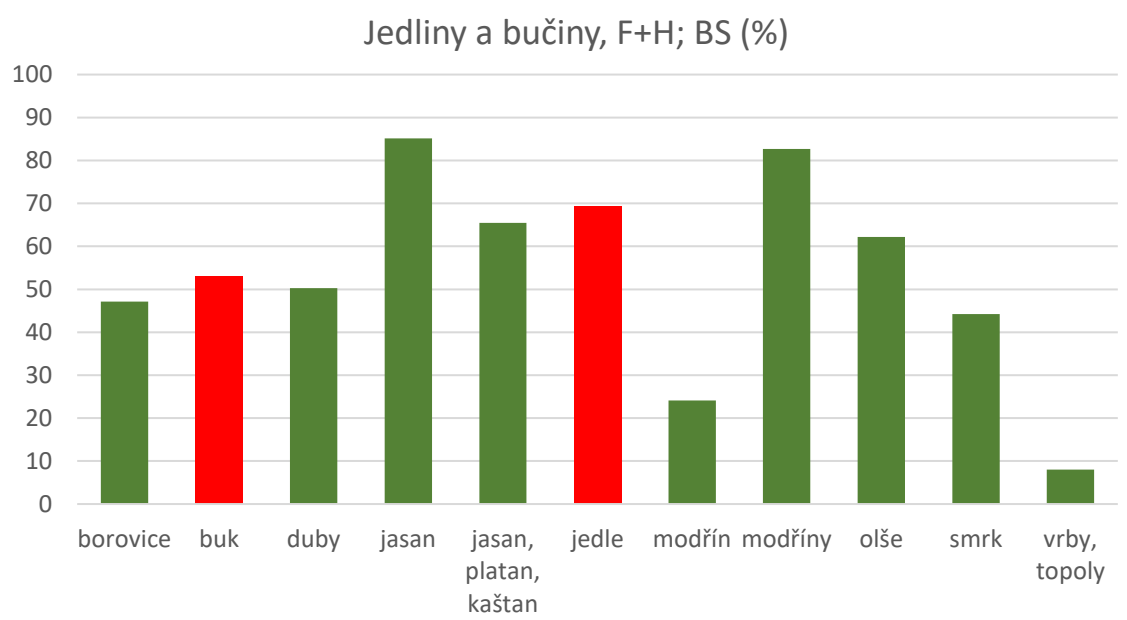
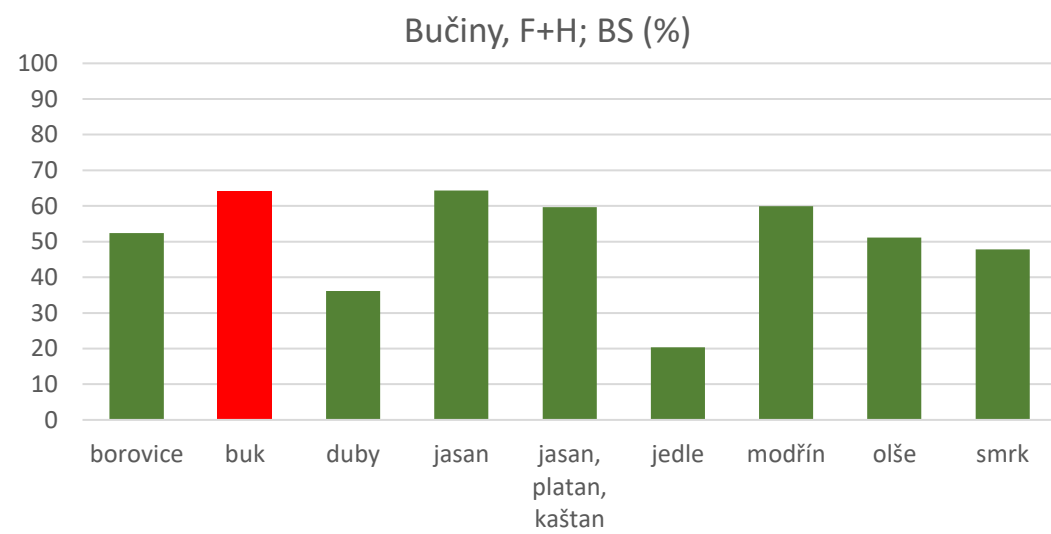
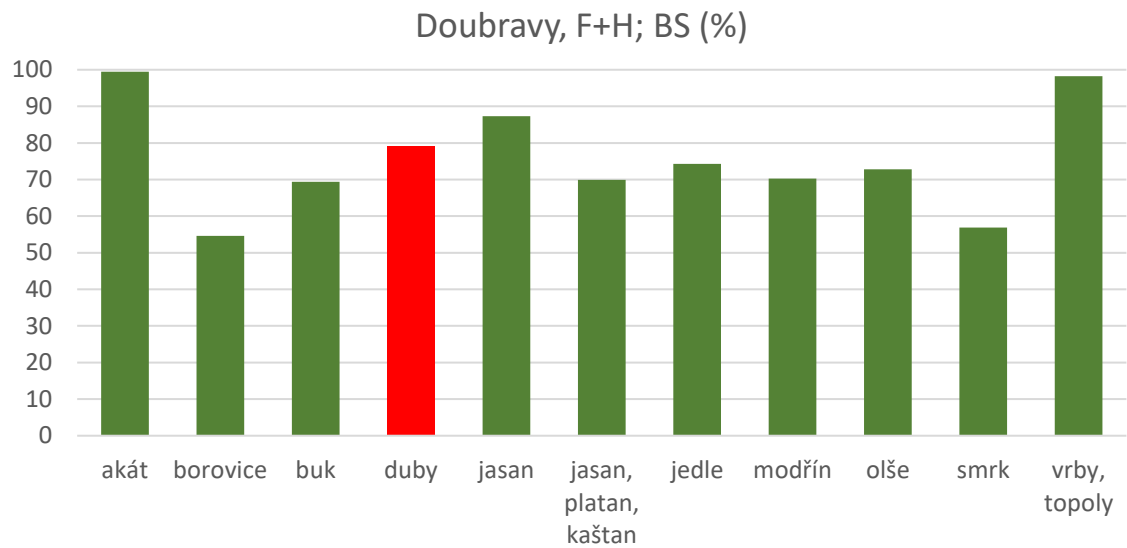
Vliv převažujících dřevin na pH_{exc} v jednotlivých skupinách tříd PPV – 0-30 cm

Effect of dominating tree species on pH_{exc} in groups of PNV classes – 0-30 cm

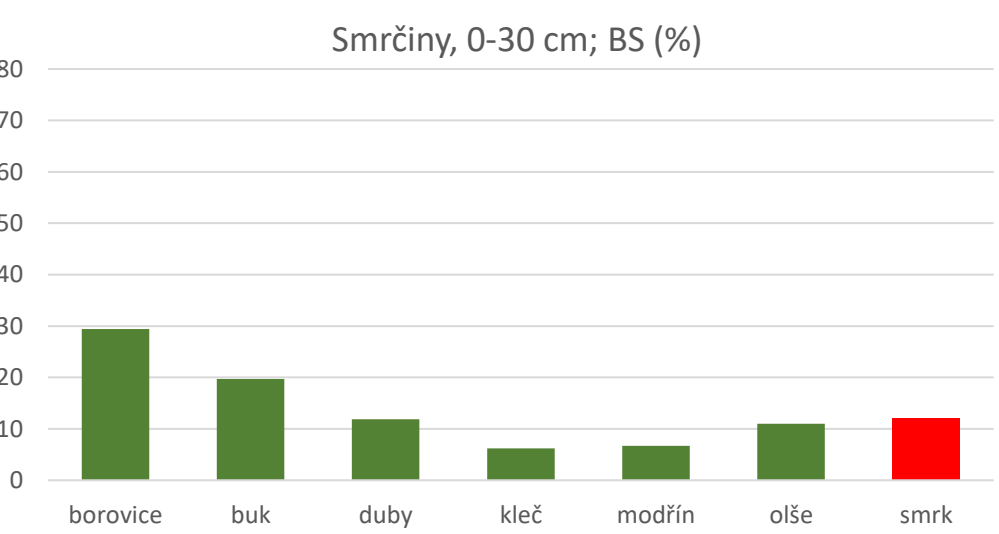
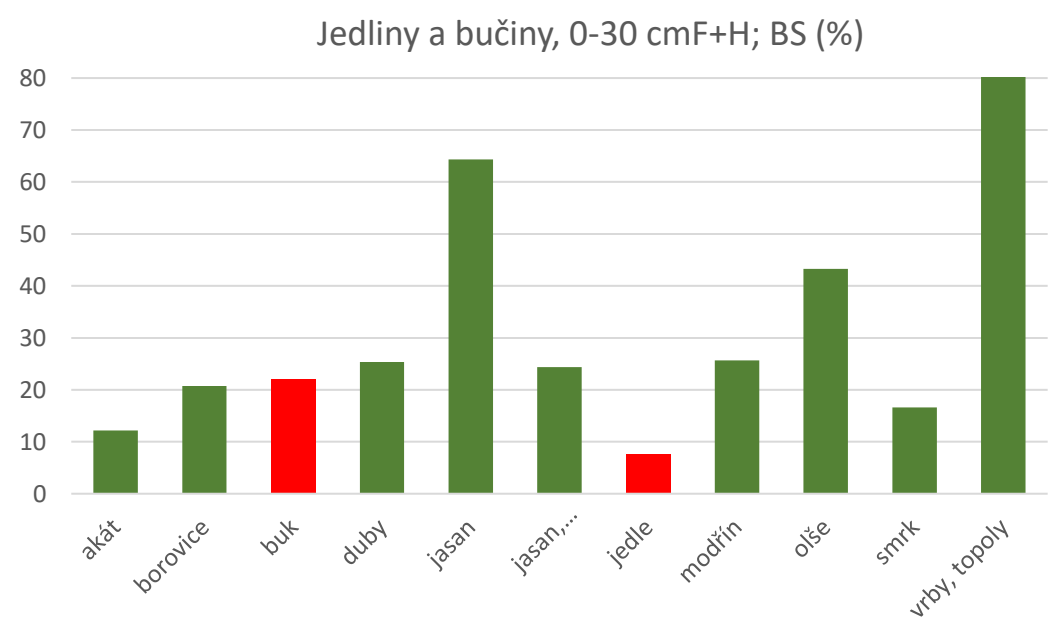
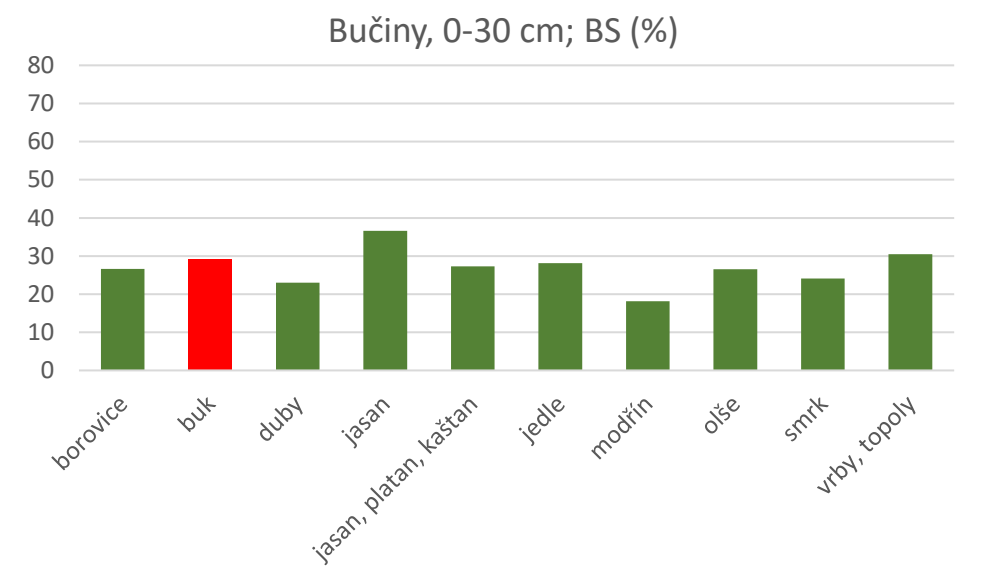
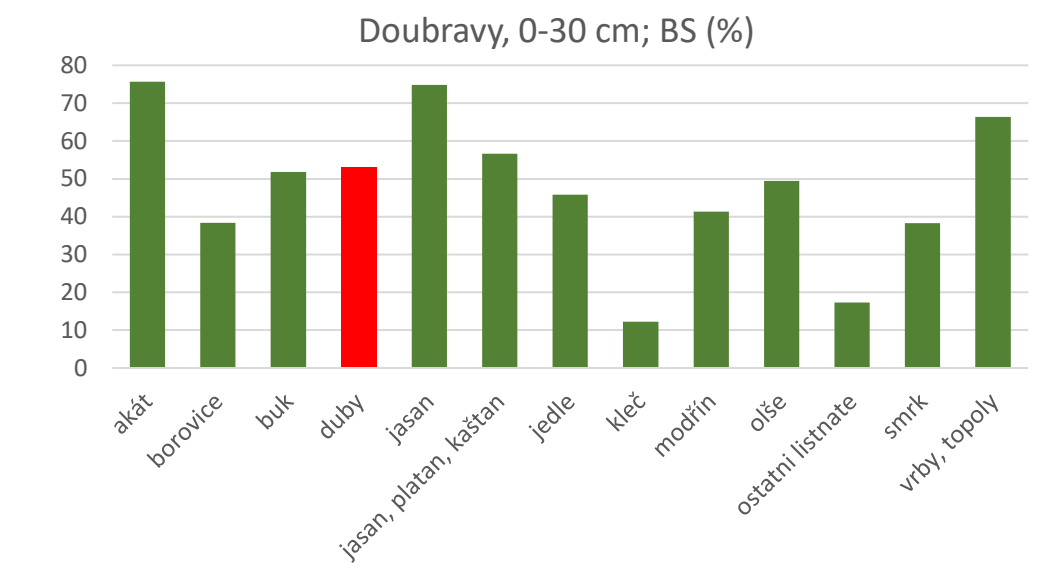
Vliv převažujících dřevin na V (%) v jednotlivých skupinách tříd PPV - F+H

Effect of dominating tree species on BS (%) in groups of PNV classes - F+H

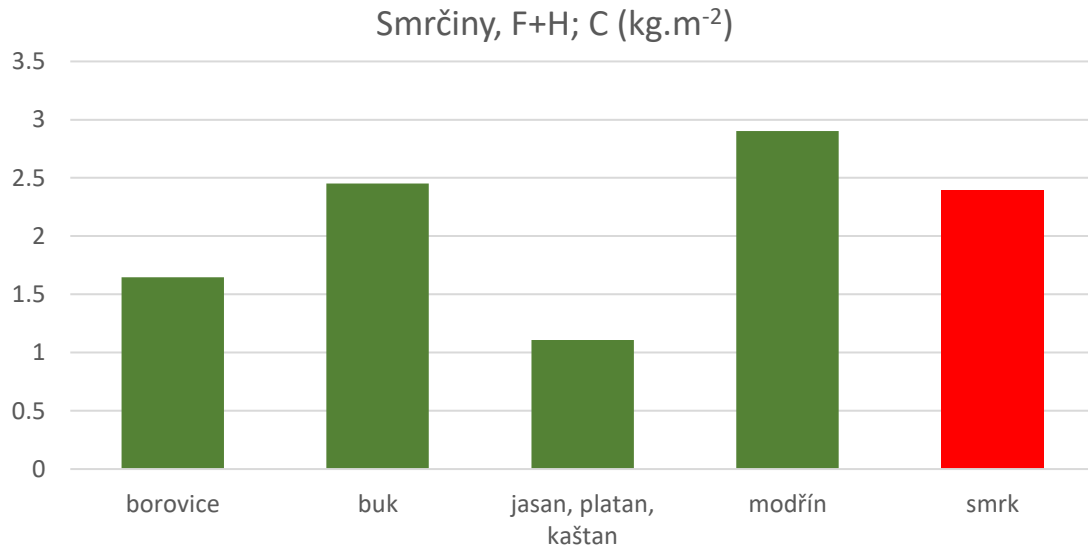
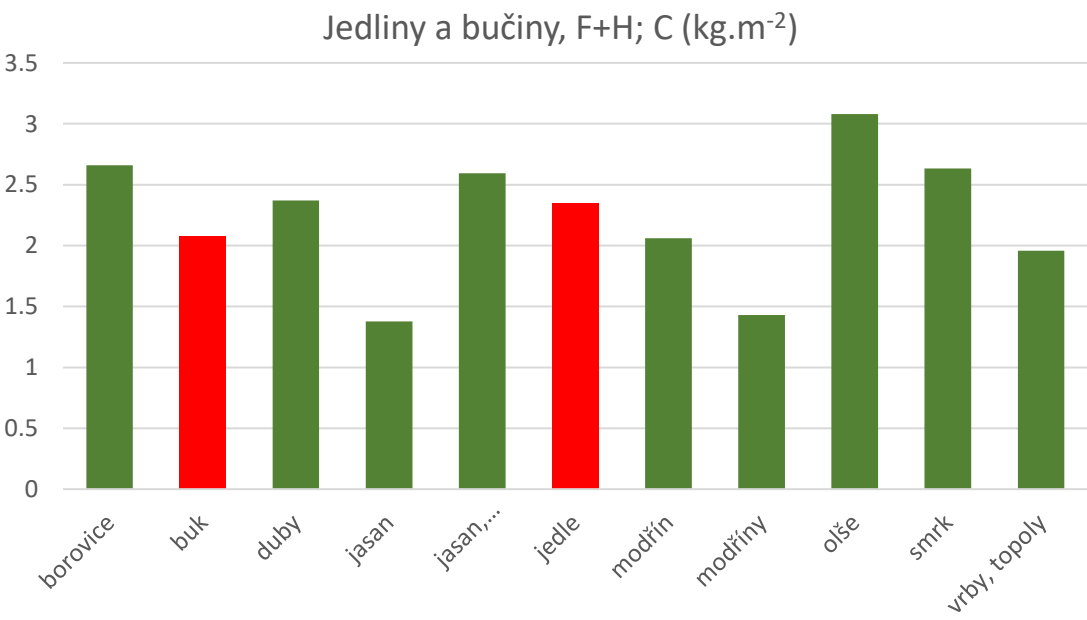
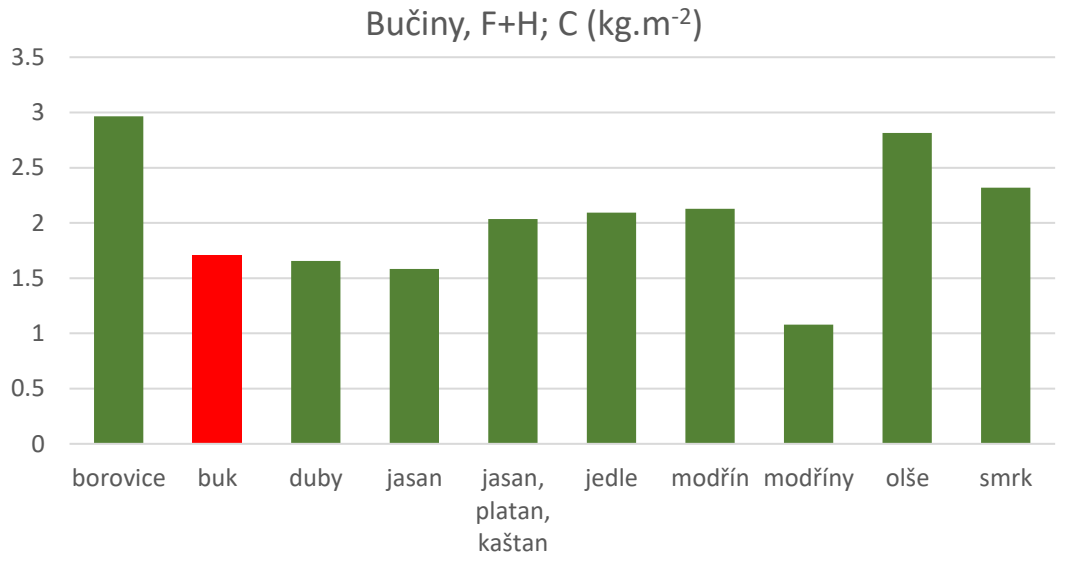
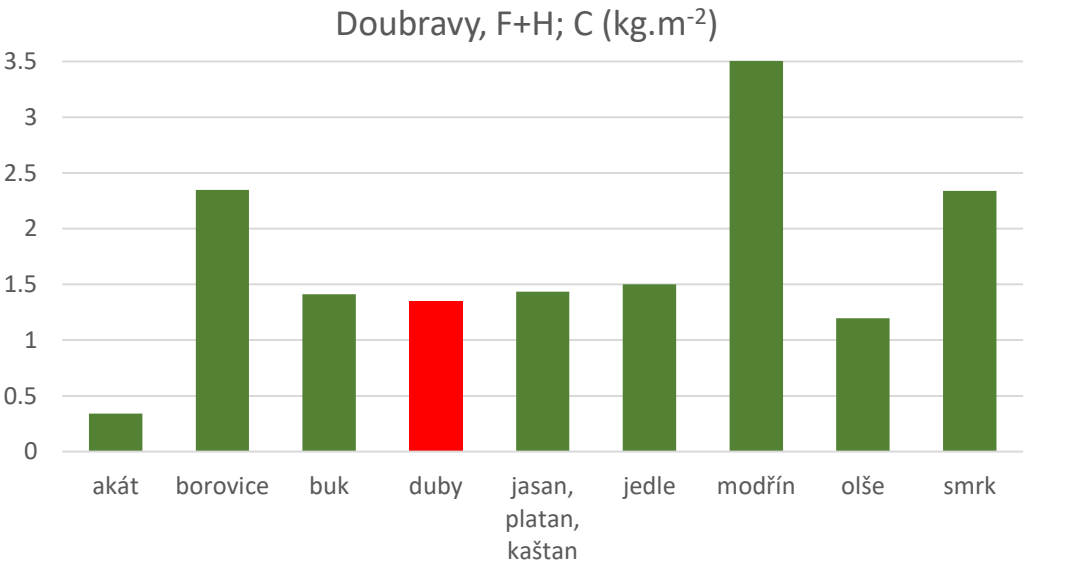
Vliv převažujících dřevin na V (%) v jednotlivých skupinách tříd PPV – 0-30 cm

Effect of dominating tree species on BS (%) in groups of PNV classes – 0-30 cm

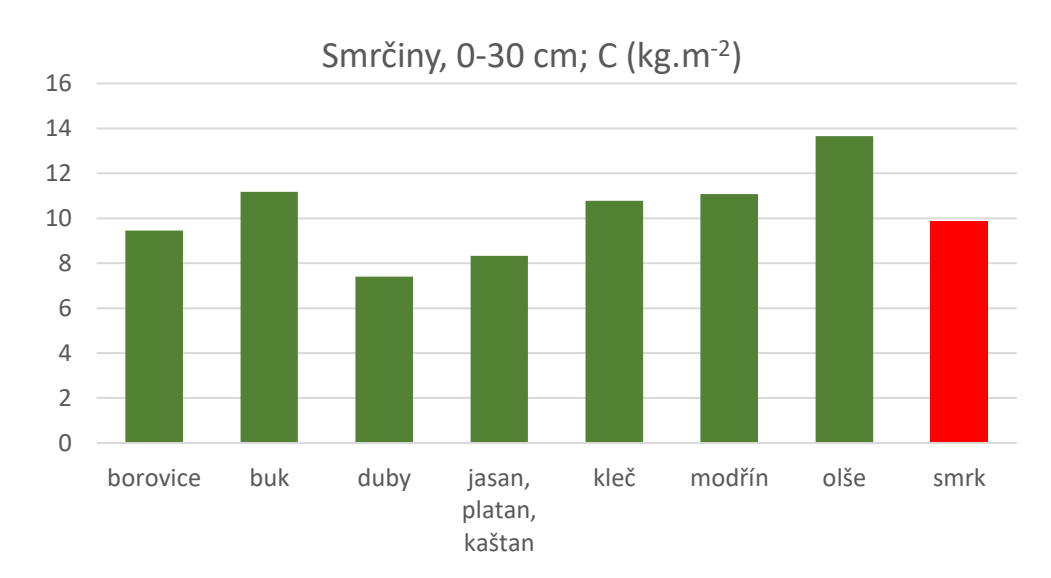
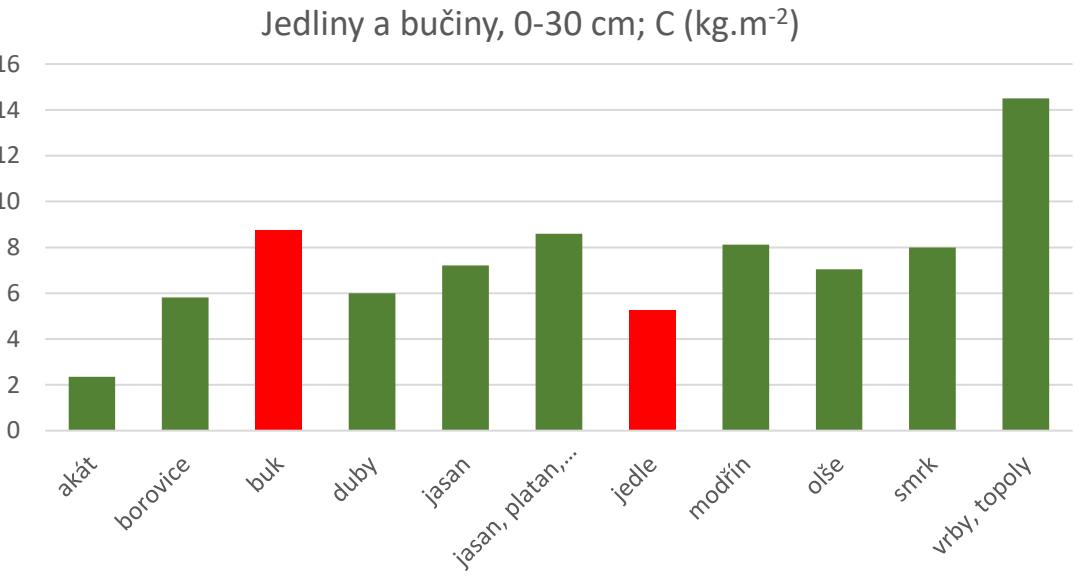
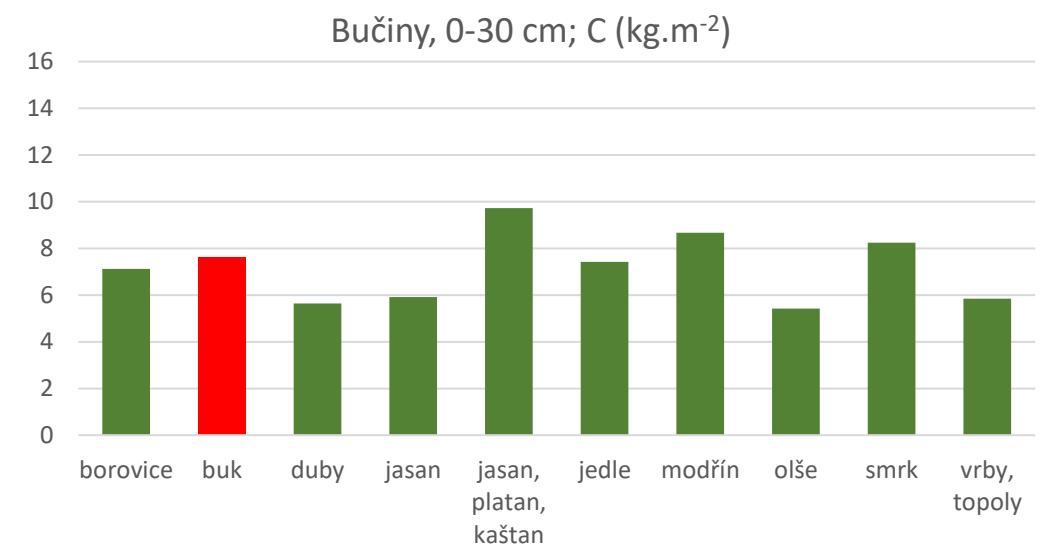
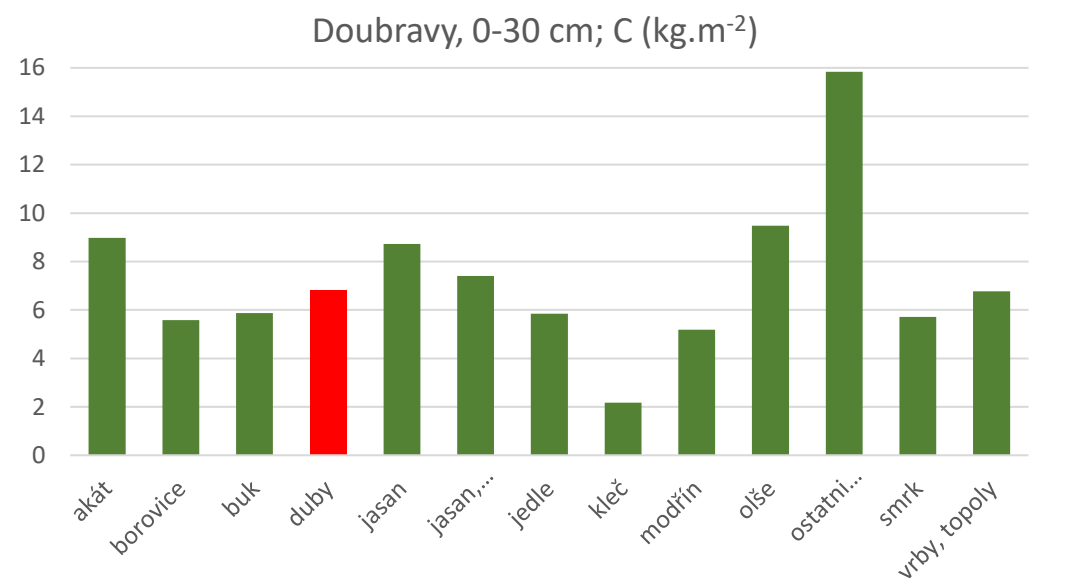
Vliv převažujících dřevin na zásoby org. uhlíku (kg.m⁻²) ve skupinách tříd PPV - F+H

Effect of dominating tree species on SOC stocks (kg.m⁻²) in groups of PNV classes - F+H

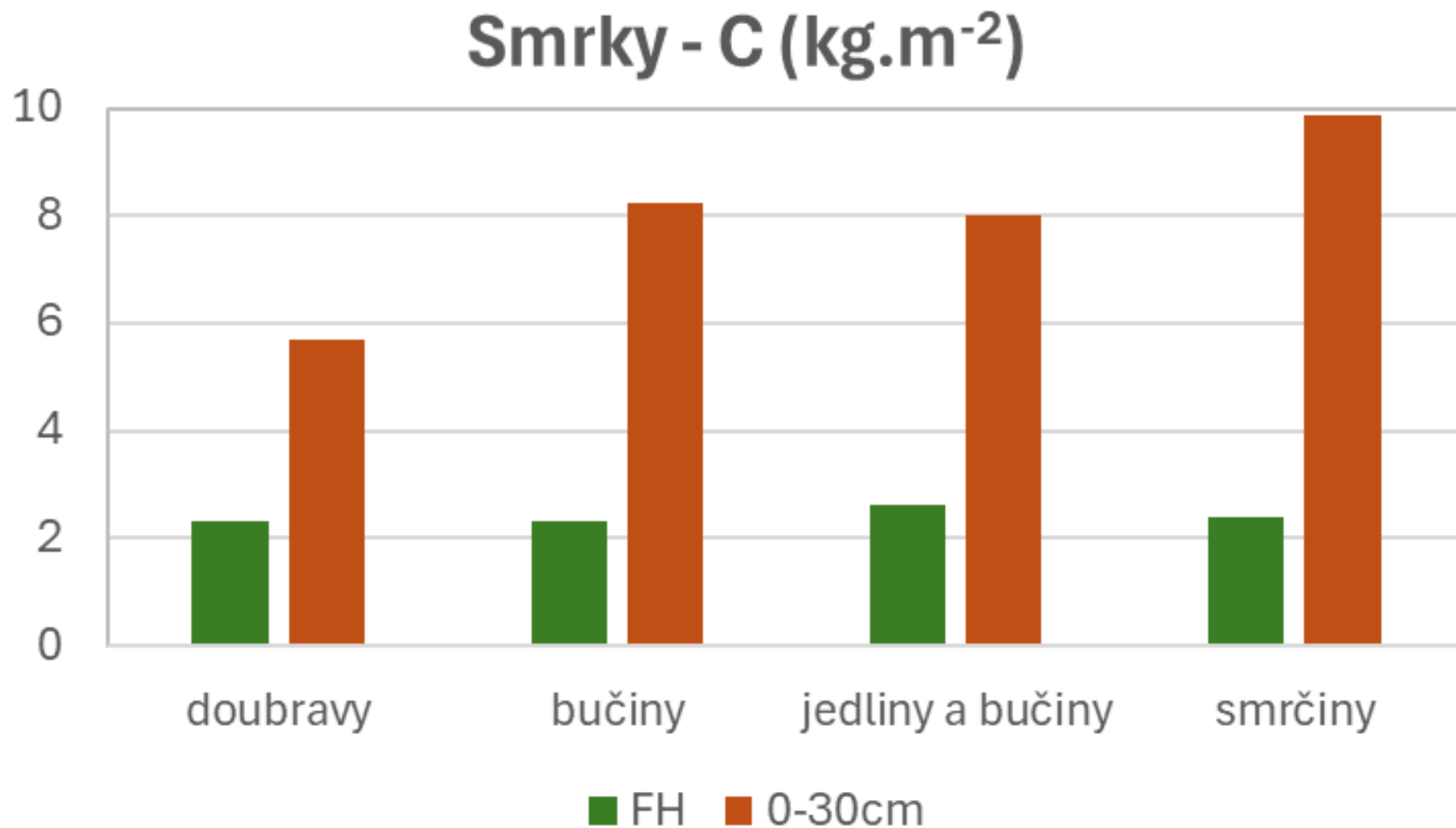

Vliv převažujících dřevin na zásoby org. uhlíku (kg.m⁻²) ve skupinách tříd PPV – 0-30 cm

Effect of dominating tree species on SOC stocks (kg.m⁻²) in groups of PNV classes – 0-30 cm

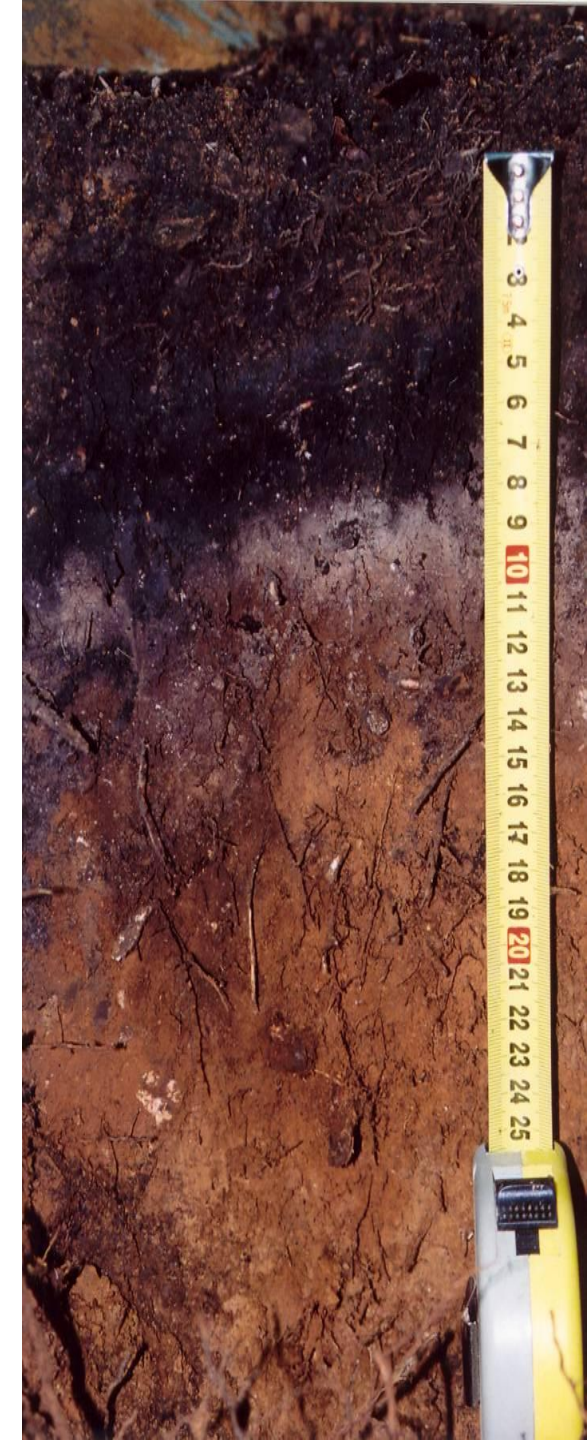
Průměrné zásoby organického uhlíku pod porosty s převahou smrku v různých skupinách PPV
Mean SOC stocks under spruce-dominated forests in different PNV groups

Závěry / Conclusions

1

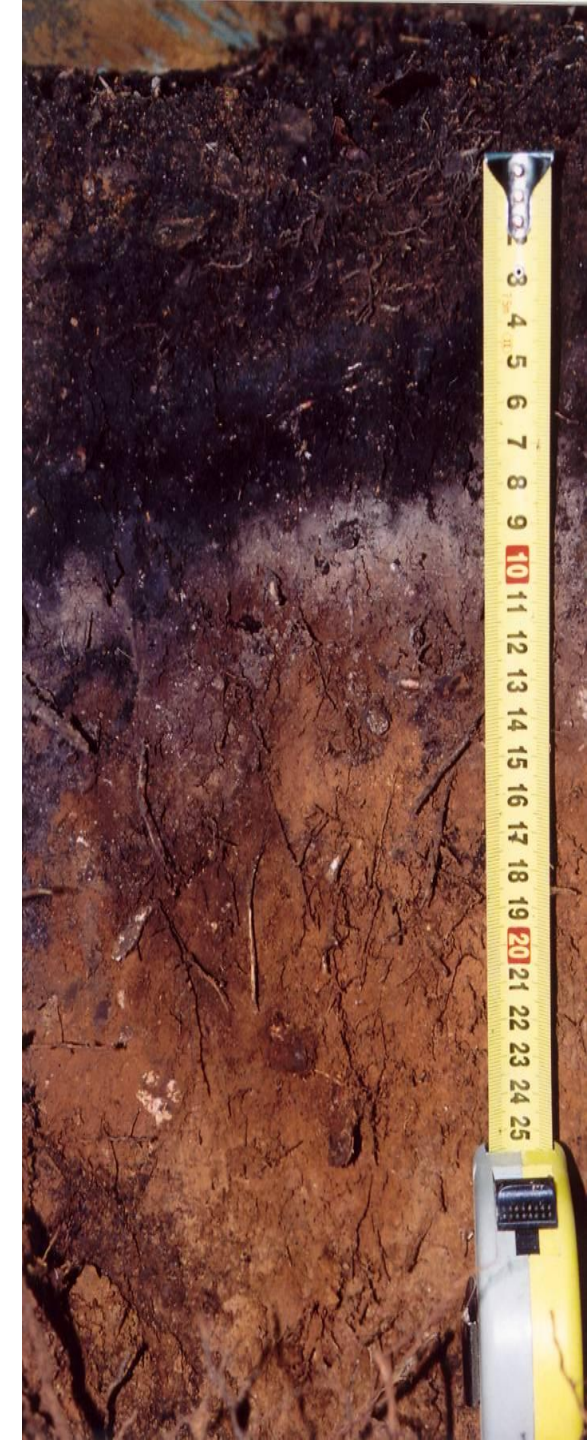
- ❑ **Půdní vlastnosti** se mezi jednotlivými třídami PPV liší, i když na nich roste odlišná vegetace.
- ❑ **Soil properties vary** between PNV classes, even though different vegetation grows on them.

Závěry / Conclusions

2

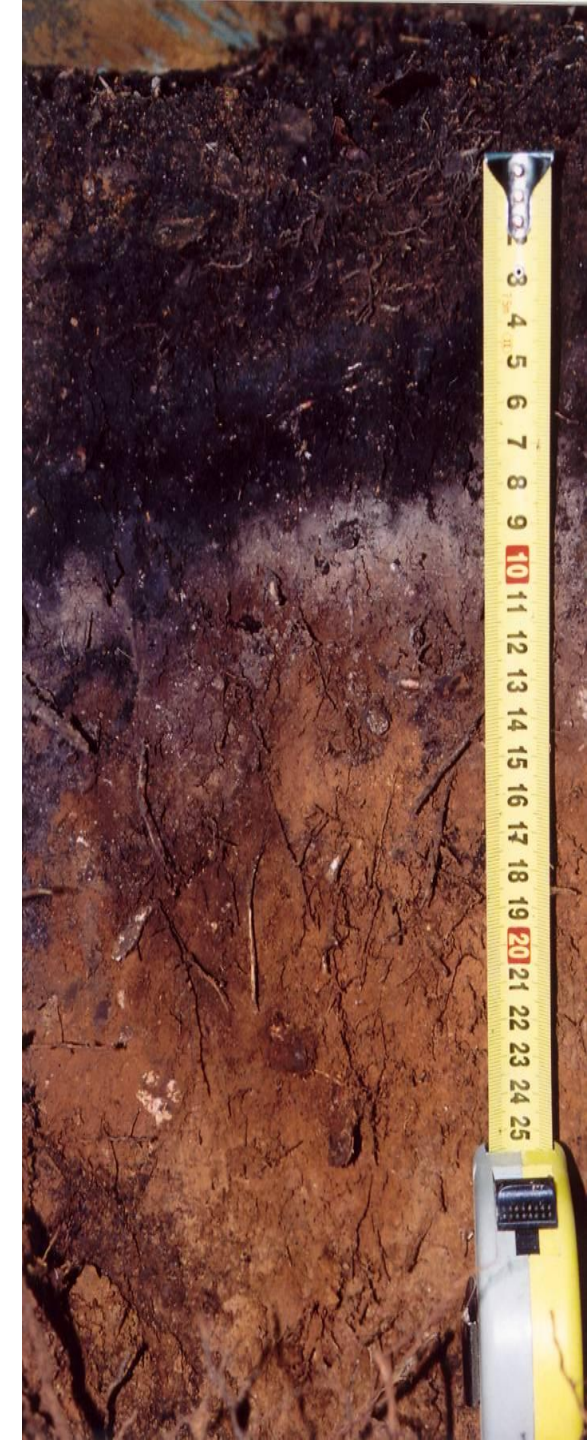
- ❑ V rámci jednotlivých tříd PPV jsou **nižší hodnoty pH a V na plochách, kde jsou aktuálně jehličnaté porosty**, a naopak nejvyšší hodnoty pH a V tam, kde jsou listnaté porosty, zejména akáty, jasany, vrby a topoly a olše.
- ❑ Within the individual PNV classes, **lower pH and BS values are found in areas where there are currently coniferous forests**, and conversely, the highest pH and BS values are found where there are deciduous trees, especially acacias, ash trees, willows, poplars, and alders.

Závěry / Conclusions

3

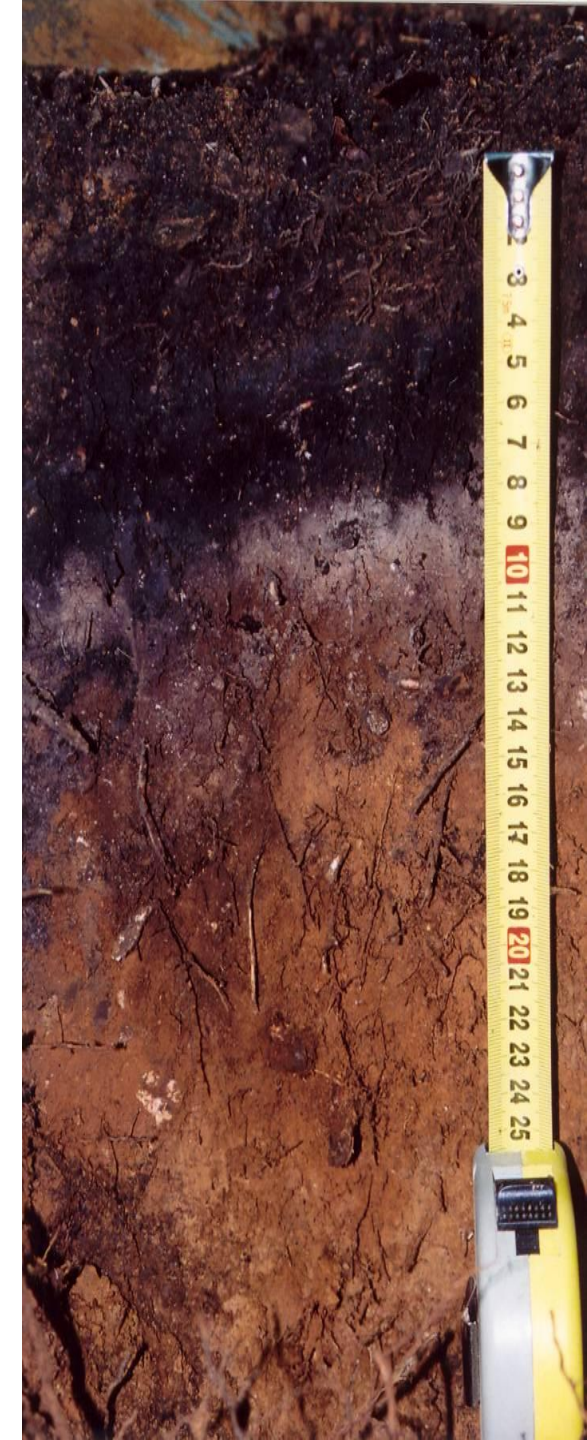
- ❑ V různých třídách či skupinách tříd PPV se jako **dřevina s nejvyšší zásobou půdního organického uhlíku** ukázal jiný druh.
- ❑ In different classes or groups of PNV classes, a different species showed up as the **tree with the highest stock of soil organic carbon**.

Závěry / Conclusions

4

- ❑ Průměrná **zásoba organického uhlíku** pod porosty s **převahou smrku** je v nadložních horizontech podobná ve všech kategoriích PPV, zatímco v minerálních horizontech se liší.
- ❑ The mean **organic carbon stock** under spruce-dominated forests is similar in organic horizons (forest floor) across all PNV categories, while it varies in mineral horizons.

Česká zemědělská
univerzita v Praze

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

Děkuji Vám za pozornost
Thank you for your attention

E-mail: boruvka@af.czu.cz

Poděkování: Tento příspěvek byl podpořen Technologickou agenturou ČR,
projekt č. SS06010148.

Acknowledgement: This contribution was supported by the Technology
Agency of the Czech Republic,
project No. SS06010148.

Most

17.–19. 9. 2025

Pedologické dny
Antropogenně ovlivněné půdy

2025

